

DE STER

Mei 1984 84ste jaargang Nummer 5

INHOUDSOPGAVE

- 1 „Wat moet ik dan doen met Jezus, die Christus genoemd wordt?“ *president Gordon B. Hinckley*
- 6 Genealogie en tempelwerk, *George D. Durrant*
- 10 Doe, alsjeblieft, mijn werk, *Terry Lynn Fischer*
- 12 Is dat wat je Mij zou geven? *Cherry G. Wolf*
- 12 Je kunt het best, *Elaine Teasdale*
- 14 Aan onze vriend het nieuwe lid,
ouderling Loren C. Dunn
- 22 Vraag en antwoord:
Bestaan er beschermengelen? *Dean Jarman*
Is de chronologie in het Boek van Mormon
betrouwbaar? *Stan Larson*
- 26 Nederigheid bij de ingang van een hotel,
Frank L. Craven
- 28 Winnen, *Keith Edwards*
- 32 God had de wereld zo lief,
president Spencer W. Kimball
- 36 „Ik liep vandaag waar Jezus heeft gelopen,“
president Harold B. Lee
- 42 De verloren apostel, *Calvin N. Smith*
- 49 Het graf in de hof, *John A. Tvedtnes*

KINDERSTER

- 1 De grote raadsvergadering in de hemel
- 4 Neeltje en de talentenjacht, *Paula DePaolo*
- 7 Voor de grap

Omslag: „Doe dit tot Mijn gedachtenis“, door Harry Anderson.
(Afdrukt met toestemming van Pacific Press Publishing Association.)

Jaarabonnement:

Fl. 21,60 storten op Citibank Amsterdam, rekeningnummer 266041 434,
De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.
Bfr. 408 storten op Citibank Antwerpen, rekeningnummer 570-0157-600-33,
De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.
USA en Canada (niet per luchtpost): \$ 10.00

© 1984 by the Corporation of the President of The Church
of Jesus Christ of Latter-day Saints. All rights reserved.

Verlag Kirche Jesu Christi der Heiligen der Letzten Tage, Porthstraße 5-7,
D-6000 Frankfurt am Main 50.

Eerste Presidium

Spencer W. Kimball
Marion G. Romney
Gordon B. Hinckley

Raad der Twaalf

Ezra Taft Benson
Howard W. Hunter
Thomas S. Monson
Boyd K. Packer
Marvin J. Ashton
Bruce R. McConkie
L. Tom Perry
David B. Haight
James E. Faust
Neal A. Maxwell

Adviseurs

M. Russell Ballard
Loren C. Dunn
Rex D. Pinegar
Charles Didier
George P. Lee

Redacteur

M. Russell Ballard

International Magazines

Zakelijk redacteur
Larry A. Hiller

Adjunct-redacteur
David Mitchell

Kinderster
Lois Richardson

Vormgeving
J. Scott Knudsen

Vertaling De Ster

Henri J. A. Tenthof
van Noorden
Kerkelijk Vertaalbureau
Parkstraat 38
NL-3581 PL Utrecht

Nieuwsredacteur

George Ph. M. Kraanen
Spoonlaan 15
NL-3721 PA Bilthoven

WAT MOET IK DAN DOEN MET

JEZUS, DIE CHRISTUS GENOEMD WORDT?

President Gordon B. Hinckley
Tweede raadgever in het Eerste Presidium

Sta mij toe in deze paastijd enkele gedachten met u te delen over Hem wiens opstanding wij gedenken — de Man van Wonderen, onze Heer en Heiland Jezus Christus. Hoewel Hij de zieken genas, de doden opwekte, de lammen deed lopen en de blinden deed zien, is geen enkel wonder te vergelijken met het wonder van Christus zelf.

Wij leven in een wereld van praal en machtsvertoon, van een verheerlijkte grootspraak over straaljagers en langeafstandsraketten. Het is het soort grootspraak dat de ellende veroorzaakte van de tijd van de Romeinse keizers, van Djin-gis Chan, van Napoleon en van Hitler. In dit soort wereld valt het niet mee om in te zien dat —

Een kind dat geboren werd in een stal in het dorp Betlehem,

Een jongen die in Nazaret werd grootgebracht om timmerman te zijn,

Een burger van een onderworpen natie,

Een man die tijdens zijn leven op aarde nooit verder dan 240 kilometer van huis was geweest, die nooit een schooldiploma had ontvangen, die nooit vanaf een beroemde kansel had gesproken, die nooit huiseigenaar was geweest, die te voet reisde zonder geld of reiszak,

Is in werkelijkheid de Schepper van de hemelen en de aarde, en alle dingen die er in zijn. Noch is het voor velen eenvoudig om in te zien —

Dat Hij de oorzaak van ons heil is en dat de zijne de enige naam is waardoor wij behouden moeten worden,

Dat Hij ons licht en kennis van eeuwige en goddelijke zaken zou geven zoals nie-

Christus is het toonbeeld van mededogen en van liefde en, bovenal, van vergeving.

mand anders ooit heeft gedaan,

Dat zijn leringen niet alleen het persoonlijke gedrag van miljoenen zouden beïnvloeden, maar tevens zouden inspирeren tot politieke systemen die het individu onderscheiden en beschermen en tot maatschappelijke waarheden die ontwikkeling en cultuur aanmoedigen,

Dat zijn onvergelijkelijke voorbeeld de grootste macht tot goedheid en vrede zou worden in de hele wereld.

Weer stel ik de vraag die Pilatus tweeduizend jaar geleden stelde: „Wat moet ik dan doen met Jezus, die Christus genoemd wordt?“ (Matteüs 27:22.) En dit is ook wat wij onszelf steeds moeten afvragen: wat moeten *wij* doen met Jezus, die Christus genoemd wordt? Wat moeten wij doen met zijn leringen en hoe kunnen wij die tot een onscheidbaar deel van ons leven maken? Mag ik u enkele dingen in overweging geven?

Christus is het toonbeeld van geven

De Vader gaf zijn Zoon, en de Zoon gaf zijn leven. Zonder geven is er geen waarachtig christendom, en zonder opoffering is er geen waarachtige godsverering.

Ik herinner me een verhaal dat mij ter ore kwam tijdens een ringconferentie in Idaho. Een boeregezin in de omgeving had net opdracht gegeven voor het bouwen van een kamer die ze hard nodig hadden. Enkele dagen later liep de vader

bij de aannemer binnen en zei: „Heeft u er bezwaar tegen als we de opdracht intrekken? De bisschop heeft gisterenavond met mijn zoon John over een zending gesproken. We zullen die extra kamer een poosje uit moeten stellen.“ De aannemer antwoordde als volgt: „Uw zoon gaat rustig op zending en als hij thuiskomt treft hij de nieuwe kamer aan.“ Dat was de ware geest van het christendom: een gezin stuurt een jongen de wereld in om het evangelie te onderwijzen en vrienden scharen zich om hen heen om hun problemen te helpen oplossen. Wat moeten wij dan inderdaad doen met Jezus, die Christus genoemd wordt?

Geven van onszelf; geven van onze middelen; geven van ons hart en verstand en kracht om de behoeftigen te helpen en zijn eeuwige waarheid te verbreiden — dat is het diepste wezen van de ware geest van het christendom.

Christus is de Schepper

Wanneer ik denk aan de Heiland, denk ik aan de woorden van Johannes: „In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.

Dit was in den beginne bij God.

Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is.

In het Woord was leven en het leven was het licht der mensen . . .” (Johannes 1:1-4.)

Hij is de Schepper van alles wat goed en mooi is. Bij het zien van de majestueuze bergtoppen die zich tegen de achtergrond van de blauwe lucht verhieven, heb ik aan Jezus, de Schepper van hemel en aarde gedacht. Bij het aanschouwen van een geweldige zonsopgang vanaf het strand van een eiland in de Stille Zuidzee

— een gouden bal omgeven door roze, witte en paarse wolken — heb ik aan Jezus gedacht, het Woord waardoor alle dingen zijn geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is. Bij het zien van een beeldschoon kind — met grote, heldere ogen, onschuldig, één en al liefde en vertrouwen — heb ik verbaasd gestaan over de majesteit en het wonder van de schepping. Wat moeten wij dan doen met Jezus, die Christus genoemd wordt?

Deze aarde is zijn schepping. Wanneer wij haar verfoeien, beledigen wij Hem. Ons lichaam is het werk van onze Schepper. Wanneer wij er misbruik van maken, maken wij misbruik van Hem.

Christus bezorgt ons het eeuwige leven

Even zeker als Christus op aarde is gekomen, onder de mensen heeft geleefd, zijn leven heeft gegeven en de eersteling is geworden van de opstanding, zullen allen, door middel van die verzoening, deelgenoten van de onsterfelijkheid worden. De dood zal komen, maar zijn prikkel is hem ontstolen en het graf zijn overwinning. „Ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven, en een ieder, die leeft en in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven.” (Johannes 11:25-26.)

Ik herinner me hoe ik eens aan de lijkbaar stond van een jongeman wiens leven één en al hoop en belofte was geweest. Hij had op school uitgeblonken in sport en daarna had hij bij zijn studie aan de universiteit uitstekende resultaten behaald. Hij was een vriendelijke, talentvolle jongeman. Hij was op zending gegaan. Toen hij en zijn collega op zekere dag op de grote weg reden, werden zij door een

tegenligger geschept. Hij overleed een uur later in het ziekenhuis. Toen ik achter het spreekgestoelte stond en over de doods-kist heen zijn ouders aankeek, kwam er een gevoel van overtuiging bij mij op zoals ik nog maar zelden had meegemaakt. Ik wist heel zeker dat deze jongeman niet was gestorven, maar slechts was overgeplaatst naar een ander arbeidsterrein in de eeuwige bediening van de Heer.

Ja, wat moeten wij dan doen met Jezus, die Christus genoemd wordt? Laten wij leven in de stellige wetenschap dat wij op zekere dag „voor God (zullen) worden gebracht en weten, zoals wij nu weten, en een heldere herinnering van al onze schuld hebben”. (Alma 11:43.) Laat ons vandaag leven in de wetenschap dat wij eeuwig zullen leven. Laat ons leven in de overtuiging dat, ongeacht welk grondgebinsel van ontwikkeling en van schoonheid en van waarheid en van goedheid wij ons hier eigen maken, het in de opstanding met ons zal verrijzen.

Christus is het voorbeeld van mededogen en van liefde en, bovenal, van vergeving

„Zie, het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.” (Johannes 1:29.) Wat zou ons leven armzalig zijn zonder de invloed van zijn leringen en zijn unieke voorbeeld. De lessen over het toekeren van de andere wang, het gaan van de tweede mijl, de terugkeer van de verloren zoon en talrijke andere onvergelykelijke leringen, zijn door de eeuwen heen tot ons gekomen als een katalysator om uit veel van 's mensen onderlinge onmenselijkheid toch goedheid en erbarmen tevoorschijn te brengen.

Onmenselijkheid heerst waar Christus

wordt verbannen. Daar waar Christus wordt geëerd en zijn leringen worden nagevolgd, heersen goedheid en lankmoedigheid.

Wat moeten wij dan doen met Jezus, die Christus genoemd wordt? „Hij heeft u bekendgemaakt, o mens, wat goed is en wat de Here van u vraagt: niet anders dan recht te doen en getrouwheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uw God.” (Micha 6:8.)

„Daarom zeg Ik tot u, dat gij elkander dient te vergeven; want hij, die zijn broeder zijn overtredingen niet vergeeft, staat veroordeeld voor de Here, want in hem verblijft groter zonde.” (Leer en Verbonden 64:9.)

Christus geeft vrede

Jaren geleden was ik in Europa toen de tanks door de straten van een geweldige stad reden en studenten met machinegeweren werden afgeslacht. Op die dag, het was in december, stond ik op het station in Bern, toen 's ochtends om elf uur alle kerkklokken in Zwitserland begonnen te luiden. Toen zij zwegen kwam alle verkeer tot stilstand — iedere auto, iedere bus, iedere trein. Het was doodstil in het grote, spelonkachtige station. Ik keek uit over het stationsplein en zag hoe de bouwlieden die werkten aan een hotel aan de overkant van het plein, met ontbloot hoofd op de steigers stonden. Alle fietsers waren afgestapt. Mannen, vrouwen en kinderen stonden met ontbloot en gebogen hoofd naast hun rijwiel. En toen, na een eerbiedige stilte van drie minuten, vertrokken grote konvooien vrachtwagens vanuit Genève, Bern, Bazel en Zürich om het lijdende volk in het oosten te voorzien van levensmiddelen, kleding en

medicijnen. Zwitserland gooide zijn poorten open voor de vluchtelingen.

Terwijl ik daar op die decemberochtend stond, verwonderde ik mij over de wonderbaarlijke tegenstelling tussen de verdrukkende macht die in het ene land studenten neerschoot en de geest van een christelijk volk in het andere land, dat hun hoofd in gebed boog en vervolgens aan het werk toog om hulp en redding te bieden.

Wat moeten wij dan doen met Jezus, die Christus genoemd wordt? „Want Ik heb honger geleden en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik heb dorst geleden en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik ben een vreemdeling geweest en gij hebt Mij gehuisvest, naakt en gij hebt Mij gekleed, ziek en gij hebt Mij bezocht; Ik ben in de gevangenis geweest en gij zijt tot Mij gekomen.” (Matteüs 25:35-36.)

Jezus Christus is meer dan een symbool van een viering. Hij is de Zoon van God, de Schepper van de aarde, de Jehova van het Oude Testament, de vervulling van de wet van Mozes, de Verlosser van het mensdom, de Koning der koningen, de Vredevorst.

Ik dank onze Eeuwige Vader dat de mensheid in deze laatste dagen zo gezegend is om met nog grotere stelligheid te mogen weten wie Christus is. Ik ben blij en dankbaar dat Hij de ongeëvenaarde waarheden van zijn evangelie opnieuw heeft bevestigd in al hun volheid en dat Hij zijn priesterschap en kerk heeft hersteld ten einde een volk voor te bereiden op zijn wederkomst in grote heerlijkheid en macht aan het begin van het duizendjarig rijk.

Ik ben verheugd dat wij, heiligen der laatste dagen, als volk weten van zijn werkelijke bestaan en door Hem worden geleid.

„En nu, na de vele getuigenissen, die van Hem zijn gegeven, is dit het getuigenis, het allerlaatste, dat wij van Hem geven: Dat Hij leeft!

Want wij zagen Hem, namelijk ter rechterhand Gods; en wij hoorden de stem, die getuigenis gaf, dat Hij de Eniggeborene des Vaders is —

Dat door Hem, en in Hem, en uit Hem de werelden worden en werden geschapen, en dat de bewoners er van Gode gewonnen zonen en dochteren zijn.” (Leer en Verbonden 76:22-24.)

Dit is ons getuigenis aan het gehele mensdom. Het is onze gave en zegen aan de wereld. Hij is onze vreugde en ons heil,

en ons eigen leven zal aan betekenis winnen naargelang wij deze waarheden met anderen delen.

Wat moeten wij doen met Jezus, die Christus genoemd wordt?

Steeds meer over Hem te weten komen. Onderzoek de Schriften, want zij zijn het die van Hem getuigen. Denk na over zijn leven en zending. Tracht wat ijveriger zijn voorbeeld te volgen en zijn leringen in acht te nemen.

Door Hem te volgen kunnen wij bij onze Vader terugkeren en het eeuwige leven genieten.

Daarvan getuig ik in de naam van Jezus Christus. Amen. □

Suggesties voor huisonderwijzers

Enkele punten die u bij uw huisonderwijs naar voren kunt brengen:

1. Wij moeten onszelf steeds afvragen: „Wat moeten wij doen met Jezus, die Christus genoemd wordt? Wat moeten wij doen met zijn leringen en hoe kunnen we die tot een onscheidbaar deel van ons leven maken?”

2. Christus is het toonbeeld van geven. De Vader gaf zijn Zoon, en de Zoon gaf zijn leven. Zonder geven is er geen waarachtig christendom, en zonder opoffering is er geen waarachtige godsverering.

3. Christus is de Schepper: „Alle dingen zijn door (Hem) geworden” — alles wat goed en mooi is.

4. Christus bezorgt ons het eeuwige leven. Christus is de eersteling geworden van de opstanding. Door Hem zullen alle mensen onsterfelijk worden.

5. Christus is het toonbeeld van mededogen en liefde, vergeving en vrede.

6. Als volk weten wij, heiligen der laatste dagen, dat Christus werkelijk bestaat. Wij ontvangen vaste leiding van Hem voor ons persoonlijke leven.

Wenken voor de bespreking

1. Bespreek uw persoonlijke gevoelens over de Heiland en de betekenis van zijn leven. Vraag de gezinsleden naar hun gevoelens.

2. Zijn er teksten of aanhalingen in dit artikel die het gezin voor kunnen lezen en bespreken?

3. Is er een boodschap van de quorumleider of bisschop voor het gezinshoofd over Christus als onze Schepper en Verlosser?

GENEALOGIE EN TEMPELWERK

HET ÉÉN KAN NIET
ZONDER HET ANDER

George D. Durrant

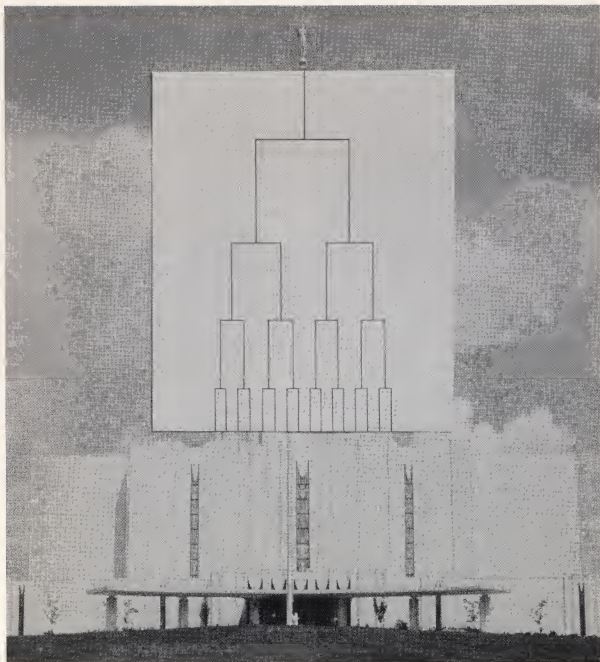
In een gesprek dat ik onlangs had met ouderling Royden G. Derrick van het Eerste Quorum der Zeventig, die op dit moment algemeen bestuurder van de afdeling genealogie is, stelde ik hem de volgende vraag: „Wat is volgens u het verband tussen genealogie en tempelwerk?”

„Het één kan niet zonder het ander,” antwoordde hij.

Genealogie en tempelwerk: het één kan niet zonder het ander. Het zijn twee onscheidbare onderdelen van één goddelijk gebod dat ons door de Heer is gegeven om de verlossing van de doden tot stand te helpen brengen. Het identificeren van verwanten behoort veel meer dan een hobby te zijn voor een heilige der laatste dagen. Vanuit een eeuwig perspectief is het overwegen van het woord *genealogie* zonder zijn tegenhan-

ger, *tempelwerk*, of het denken aan tempelwerk terwijl het bijbehorende begrip genealogie wordt veronachtzaamd, even onzinnig als een spelletje proberen te spelen met niet meer dan een halve bal.

Sommige mensen vinden dat het tempelwerk vanwege zijn aard, het belangrijkste werk is, de heilige helft — de bovenste helft van de bal bij wijze van spreken. Maar een rollende bal heeft geen boven- of onderhelft. Ik heb leden van de kerk weleens horen zeggen: „Ik vind het heerlijk om naar de tempel te gaan en aan de heilige verordeningen deel te nemen, maar genealogie spreek me helemaal niet aan.” Anderen zeggen: „Ik zou liefst al mijn tijd aan genealogie besteden. Het boeit zo, dat ik vanaf het moment dat de deuren opengaan totdat ze mij er 's avonds uitzetten in het archief zou willen blijven.” Als wij allemaal die ene of die an-

dere mening waren toegedaan, zouden we óf een ongelooflijke hoeveelheid namen in de tempel hebben liggen, óf lange rijen tempelgangers die wachten op namen die er niet zijn.

Ouderling Boyd K. Packer van het Quorum der Twaalf maakte het verband tussen de twee werkzaamheden bijzonder duidelijk toen hij zei: „U kunt geen achtting

hebben voor het tempelwerk zonder tevens groot respect te hebben voor de genealogie. Het genealogisch onderzoek is het werk waar de tempels op drijven. Zij zouden niet open kunnen blijven als het genealogische werk niet gebeurde.” (*The Holy Temple*, Salt Lake City: Bookcraft, 1980, blz. 224.)

In oktober 1975 vertelde ouderling

Packer een groep regionale vertegenwoordigers het volgende:

„In de afgelopen maanden . . . heb ik een aantal hogepriestersgroepen bezocht. Ik heb daarbij voornamelijk geluisterd. Ik heb getracht te bepalen wat de hogepriestersquorums aan dit werk doen — en waarom niet! Het is een zeer interessant onderzoek geweest . . .

Ik ben onder andere bij een hogepriestersgroep met 39 leden geweest, broeders die een goede opleiding hebben genoten, een goed inkomen genieten en waarvan een behoorlijk aantal reeds met pensioen is. Het afgelopen jaar hebben zij in de tempel 1.122 endowments voor hun rekening genomen. In diezelfde periode hebben zij uit hun eigen genealogische onderzoek van hun eigen voorouders precies twee namen ingediend, waarvan er één nog niet vrijgegeven is voor tempelwerk. En dit, heb ik ondervonden, is typerend.

Voor het overgrote deel wordt genealogisch onderzoek overgelaten aan de enkele leden die er grote belangstelling voor zijn gaan koesteren, die het een opwindende bezigheid vinden en die zich er voor honderd procent op toeleggen.” (ibidem.)

Sommigen hebben verondersteld dat er op de één of andere manier, zonder enige inspanning hunnerzijds, altijd wel namen klaar zullen liggen in de tempel — net zoals eens het manna iedere ochtend voor de Israëlieten verscheen in de wildernis.

Maar wij behoren als gezin genealogisch onderzoek te verrichten en te zorgen voor de namen van onze eigen familie. Als wij dan naar de tempel gaan, gaan wij voor onze eigen overleden voorouders. Bij monde van zijn dienstknechten heeft de Heer ieder van ons — en ook ons

gezin — uitgenodigd ervoor te zorgen dat de tempelverordeningen voor onze voorouders worden verricht. Ouderling Mark E. Petersen van het Quorum der Twaalf heeft met nadruk gesteld:

„Welke plicht rust er dan op ons? Ieder van ons moet — als wij beweren het evangelie maar enigszins na te leven — de namen van zijn doden opzoeken en de verlossende verordeningen voor hen laten verrichten.

Velen veronderstellen dat zij zich van hun verantwoordelijkheid kwijten door eenvoudig naar de tempel te gaan'. Maar dit is niet helemaal waar. Wij moeten natuurlijk wel naar de tempel gaan — en vaak. Als wij de namen van onze eigen voorouders nog niet hebben, laten we dan in elk geval anderen helpen met hún namen terwijl wij nog bezig zijn met ons eigen onderzoek.

Wij moeten echter goed begrijpen, dat als wij niet voor onze eigen doden naar de tempel gaan, wij onze plicht slechts ten dele vervullen, want er wordt ook van ons gevergd erheen te gaan voor het behoud van onze eigen gestorven verwanten en de verschillende generaties met elkaar te verbinden door de macht van het heilige priesterschap.

Wij moeten de gedachte uit ons hoofd zetten dat wij onze verplichtingen ten volle nakomen door alleen maar ‚naar de tempel te gaan’, want dat is niet zo. Het is niet voldoende . . .

God stelt ieder van ons aansprakelijk voor de verlossing van onze eigen familie, ja, in het bijzonder onze eigen familie.” (Algemene conferentie van april 1976.)

Heeft u ervaren, of kunt u zich voorstellen, hoe geweldig het is om naar de tempel te gaan voor uw eigen grootvader of overgrootmoeder? Niets is zo kostbaar als de ervaringen die wij geestelijke erva-

ringen noemen. En op geen enkel ander terrein van activiteit in de kerk hebben wij meer kans op zulke ervaringen dan wanneer wij bezig zijn met genealogisch spuurwerk naar onze overleden voorouders en te hunner behoefte naar de tempel gaan. Ouderling Packer heeft hierover het volgende gezegd:

„De leden van de kerk kunnen zich niet met dit werk inlaten zonder daardoor geestelijk te worden beïnvloed. Het is doordrongen van de geest van Elia. Wij kunnen veel van de kleine storende dingen in ons leven, de probleempjes die zich steeds voordoen, in het juiste perspectief zien wanneer wij het aaneenschakelen van de generaties voor alle eeuwigheid beschouwen. Wij worden daardoor veel geduldiger. Als u dus verlangt naar de invloed van waardigheid en wijsheid en inspiratie en spiritualiteit in uw leven, ga dan tempelwerk en genealogisch onderzoek doen.” (*The Holy Temple*, blz. 224-225.)

Het is een bijzondere ervaring wanneer u naar de tempel gaat voor iemand wiens naam door u en uw familie is opgezocht, klaargemaakt en naar de tempel gestuurd.

Ik heb leden weleens horen zeggen: „Maar er is al voor iedereen gewerkt in onze familie.” Zoiets mag wel gezegd worden, als u maar weet dat u een grapje maakt. Ouderling W. Grant Bangarter van het Eerste Quorum der Zeventig heeft hierover gezegd: „*U bent nooit klaar met uw genealogie*. Mijn eigen grootouders hebben ‚al‘ het tempelwerk voor hun overleden bloedverwanten gedaan. Wel vijfenvijftig jaar geleden. Na die tijd heeft onze familie zestenduizend anderen ontdekt.” (Algemene conferentie van april 1982.)

Zij die pas lid zijn geworden van de kerk

of leden waarvan de genealogie op de één of andere manier is verzuimd, staan voor een opwindende gelegenheid. Voor hen is het veld inderdaad wit om te oogsten. Als ieder van de ongeveer 50.000 gezinnen die ieder jaar worden gedoopt niet meer zouden doen dan hun vier—generatielijsten naar de tempel sturen, zouden jaarlijks minstens drieëneenhalf miljoen mensen deze heilige verordeningen ontvangen.

Houd het verlangen levend in uw hart om voor uw eigen familie te zorgen. Er is veel te doen in de kerk. Genealogie behoort niet al het andere terzijde te schuiven, en evenmin mag al het andere door genealogie terzijde worden geschoven. Door middel van een goed georganiseerd programma waarin individuele en familie-inspanningen worden gecoördineerd, kan het doorsnee gezin met niet meer dan normale ijver zelfvoorzienend zijn in het verschaffen van de namen en het verrichten van de verordeningen voor hun overleden voorouders. Daarnaast behoort ieder van ons natuurlijk de tweede mijl te gaan door naar de tempel te gaan voor het verordeningswerk van anderen.

Zoals ouderling Derrick heeft gezegd, gaan genealogie en tempelwerk inderdaad samen. Te weten dat we niet het één kunnen hebben zonder het ander, is een grote zegen. Door middel van beide kan onze ziel geheel worden vervuld met de vreugdevolle wetenschap dat wij deelhebben aan het heerlijke werk van de verlossing van de doden. □

George D. Durrant, die vader van acht kinderen is en hoofd van de afdeling genealogie van de kerk, is bisschop van de Mt. Olympus Third Ward te Salt Lake City.

DOE, ALSJEBLIEFT, MIJN WERK

Terry Lynn Fischer

Toen mijn man en ik nog geen maand getrouwd waren, moest hij een halfjaar in dienst. Het was vrouwen niet toegestaan om hun man te vergezellen, dus bleef ik die tijd in Provo (Utah) werken. Ik had mij het leven van een pas getrouwd stel anders voorgesteld: zeker niet met een man die bijna 2000 kilometer van mij vandaan zat en er niet eens tussendoor naar huis kon komen. Ik was een zeer verdrietige jonge echtgenote.

Terwijl mijn man weg was, werd ik op een nacht vanuit een diepe slaap gewekt door een stem die in mijn gedachten klonk. Al luisterend besepte ik dat het mijn betovergrootvader was die tegen mij sprak. Ik bleef een poosje liggen luisteren en nadenken. Mijn betovergrootvader zei me zijn gezin aan hem te laten verzegelen. Hij had in het midden van de negentiende eeuw in de Verenigde Staten geleefd. Tengevolge van de Amerikaanse burgeroorlog en de economische toestand die daaraan vooraf ging, was mijn betovergrootvader George Wilkie heel vaak gescheiden geweest van zijn lieve vrouw en vier zoons. Uiteindelijk

was hij in dienst van zijn vaderland in de burgeroorlog gesneuveld.

Ik had brieven gelezen die George Wilkie naar huis had geschreven en ook brieven die zijn familie hem had geschreven gedurende de lange tijden dat hij van huis was. Ik had ook zijn dagboeken gelezen. Al deze zaken gaven blijk van de liefde die er in dit gezin heerste en hoe graag zij weer bij elkaar wilden zijn.

Mijn voorouders waren geen heiligen der laatste dagen geweest en hadden de zegeningen van het evangelie niet gekend. En nu, midden in de nacht, hoorde ik mijn betovergrootvader tegen mij zeggen: „Terry Lynn, zorg er alsjeblieft voor dat mijn gezin aan mij verzegeld wordt. Ik wil in alle eeuwigheid bij hen zijn. Laat *alsjeblieft*, ons tempelwerk doen! Jij bent nu ook gescheiden van je man. Stel je dat eens voor de eeuwigheid voor. Het is verschrikkelijk! Ik wil zo graag aan mijn vrouw verzegeld worden.” Even plotse-ling als de stem gekomen was, was zij weer weg. Aanvankelijk dacht ik dat het inbeelding was geweest en ik lag nog een poos na te denken over mijn betovergroot-

touders. Ik besloot dat ik inderdaad iets aan hun genealogie moest doen en dat ik er aan zou beginnen zodra ik tijd had. Toen begon ik weer weg te doezelen. Ik schrok toen de stem terugkwam en mij min of meer hetzelfde vertelde, maar deze keer met de aansporing het werk *gauw* te laten doen. Ik besloot er de volgende dag meteen aan te beginnen. Blijkbaar wist mijn betovergrootvader dat ik de volgende dag wel door iets zou worden afgeleid, want hij sprak mij nog een derde keer toe en zei me er *nu meteen* iets aan te doen!

Ik kon nauwelijks geloven wat er gebeurde, maar ik stond midden in de nacht op om aan mijn genealogie te werken. Ik nam allerlei papieren en documenten door en vond de gegevens die ik nodig had als aanknopingspunt. Vervolgens schreef ik een aantal brieven met verzoeken om geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten. Toen ik alles had gedaan wat ik op dat moment kon doen, ging ik tenslotte terug naar bed.

In de zes maanden dat mijn man weg was, deed ik veel aan mijn genealogie. Uiteindelijk kon ik samen met een neef naar de tempel gaan om mijn betovergrootouders te laten verzegelen. Ik kan getuigen dat ik mij bewust was van hun aanwezigheid daar in de tempel en wist dat zij nu eindelijk werkelijk gelukkig en voor eeuwig bij elkaar konden zijn.

In de vier daaropvolgende jaren moest mijn man heel veel weg. In die tijd putte ik vaak troost en kracht uit de dagboeken van mijn betovergrootouders. Het weten dat zij in soortgelijke omstandigheden hadden verkeerd, hielp mij mijn leven in het juiste perspectief te stellen. Ik voelde me heel nauw met hen verbonden en hoewel ik hen nooit had ontmoet, had ik toch het gevoel hen te kennen. Het voorbeeld

Geïllustreerd door Dilleen Marsh

dat mijn betovergrootouders mij onbewust hebben gegeven is steeds een bron van inspiratie voor mij geweest en zal dat ook blijven. □

Terry L. Fisher, die drie kinderen heeft en part-time studeert aan de Brigham Young University, is raadgeefster in het jeudewerkpresidium van de 102de Wijk van de BYU.

MORMOONS DAGBOEK

Op zekere dag vertelde mijn moeder, Linnie P. Gold, mij over een ervaring die vanaf dat moment van invloed is geweest op mijn leven.

Zij vertelde dat de kerkleden vlak na de Tweede Wereldoorlog werden gevraagd kleding te geven voor de mensen in Duitsland die niets meer hadden. Mijn moeder was dus bezig onze laden en kasten na te gaan voor afgedragen kleding, die toch nog te goed was geweest om weg te gooien. Plotseling hoorde zij een stem zeggen: „Is dat wat je Mij zou geven?”

„IS DAT WAT JE MIJ ZOU GEVEN?”

Cherry G. Wolf

„Oh, nee,” was haar onmiddellijke reactie, en gelijk begon zij de beste kledingstukken die er in huis te vinden waren bij elkaar te zoeken. Als redactrice van de wijkkrant die de volgende dag zou worden gedrukt, schreef zij snel een hartverwarmend artikeltje waarin zij om kleding vroeg. De lezers waren zeer getroffen en gaven met gulle hand gehoor aan haar oproep.

Nu weet ik waarom mijn moeder altijd zo bijzonder vrijgevig is en zich altijd voor anderen inzet. *Zij geeft aan Hem.* □

Zuster Cherry G. Wolf woont in Hillsboro (Oregon).

Een paar jaar na de Tweede Wereldoorlog verhuisde ons gezin (bestaande uit mijn man, twee zoontjes van vier en twee en ikzelf) naar Spanish Fork (Utah). Toen wij daar een half jaar woonden, werd ik gevraagd les te geven in de kinderkamer van het jeugdwerk.

Ik was een heel verlegen iemand.

Hoewel ik mijn leven lang lid was geweest van De Kerk van Jezus Christus

JE KUNT HET BEST

Elaine Teasdale

van de Heiligen der Laatste Dagen, had ik nog nooit een functie in de kerk gehad. Dus sprak ik met de jeugdwerkpresidente (Rebecca Christensen), die ik tamelijk goed kende. „Het is niks voor mij in die kinderkamer les te geven,” vertelde ik haar. „Ik heb nog nooit les gegeven.”

De jeugdwerkpresidente wist dat ik verlegen was, maar ze wist ook dat ik van kinderen hield. Zij liet mij weten hoezeer ze mij waardeerde en dat zij ervan overtuigd was dat ik het heerlijk werk zou vinden als ik het maar een kans wilde geven. Ik sloeg het voorstel af. Maar toen zij opstond om weg te gaan, zei ze dat zij erop rekende dat ik die kinderen op de volgende jeugdwerkdag les zou geven.

Pas nadat zij vertrokken was ontdekte ik het lesboek dat zij op een stoel had laten liggen. Ik moet het meteen teruggeven, dacht ik, maar in plaats daarvan sloeg ik het open en begon ik de prachtige lessen door te lezen. Iedere dag zei ik tegen mezelf dat ik het boek terug zou geven. En iedere dag werd het moeilijker voor me om te verzinnen wat ik tegen de jeugdwerkpresidente moest zeggen. De jeugdwerkdag brak alras aan. Ik wist dat

ik óf de les zelf moest geven, óf iemand moest vinden die het voor mij zou doen. Dus studeerde ik en bereidde ik me voor. „Ik zal de les deze ene keer geven,” zei ik tegen mezelf, „en dan het boek teruggeven.”

Ik heb die klas drie jaar lang onderwezen. Daarna heb ik vijf jaar lang les gegeven in een andere jeugdwerkklas. Toen onze wijk gesplitst werd, werd ik geroepen voor het jeugdwerkpresidium.

Door de jaren heen heb ik vele leidende functies bekleed: klasleidster van de bijenkortmeisjes, jonge-vrouwenpresidente, raadgeefster en vervolgens presi-

dente van de zustershulpvereniging van onze wijk en secretaresse van de zustershulpvereniging van de ring. Deze roepingen hebben mij geholpen mijzelf beter te ontwikkelen en een gelukkiger mens te worden, want ik heb geleerd mijn verlegenheid te overwinnen en van mijn medemens te houden. En dit alles heb ik te danken aan een dierbare leidster die vertrouwen in mij had en mij geen nee tegen een roeping liet zeggen. □

Zuster Elaine Teasdale woont nog steeds in Spanish Fork (Utah).

AAN ONZE VRIEND HET NIEUWE LID

Ouderling Loren C. Dunn
van het Eerste Quorum der Zeventig

Ik wil mij graag richten tot een bijzondere groep mensen — tot degenen die pas lid van de kerk zijn geworden, of dat binnenkort zullen worden.

Wij heten u, onze vriend en ons nieuwe lid, welkom in De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Met Paulus zeggen wij: „Zo zijt gij dan geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods . . . terwijl Christus Jezus zelf de hoeksteen is.” (Efeziërs 2:19-20.)

Het feit op zich dat u de Geest heeft gevoeld en de leer van Christus heeft aangevaard, bestempelt u tot een bijzonder iemand, want de Heer zelf heeft over u gezegd: „. . . Mijn uitverkorenen horen Mijn stem, en verstokken hun hart niet.” (Leer en Verbonden 29:7.)

In de Oudtestamentische tijd woonden de uitverkorenen Gods allemaal samen in één land. Zij hadden hun profeten en de Heer sprak tot hen en leidde hen. Mettertijd werden zij in het huis van Israël genoemd. Toch begonnen velen van hen hun God op den duur te vergeten en ten gevolge van hun goddeloosheid werden zij op verschillende tijdstippen onder de volken van de aarde verstrooid.

Maar de Heer zwoer ook dat Hij zich zijn „verstrooide Israël” zou herinneren

in de laatste dagen en hen weer huiswaarts zou leiden.

„En Ik zal de rest van mijn schapen verzamelen uit al de landen waarheen Ik ze heb verdreven, en Ik zal ze doen wederkeren naar hun weiden, en zij zullen vruchtbaar zijn en zich vermeerderen. Ook zal Ik over hen herders verwekken om hen te weiden, en zij zullen vrees noch schrik meer hebben, en zij zullen niet gemist worden, luidt het woord des Heren.” (Jeremia 23:3-4.)

Deze profetie spreekt over u en uw toetreding tot de kerk van Jezus Christus. U bent de uitverkorenen die de stem van de „goede herder” hebben gehoord.

Laten wij eens nagaan wat er met u, het nieuwe lid, is gebeurd, en wat u in de kerk te wachten staat.

Allereerst is alles wat u heeft meegemaakt bij uw kennismaking met de kerk op Christus gericht geweest. U zult zich wel bewust zijn van een bijzondere band met de vroege Nephieten, die zeiden: „. . . Wij spreken van Christus, wij verheugen ons in Christus, wij prediken Christus, wij profeteren van Christus . . . opdat onze kinderen mogen weten uit welke Bron zij vergeving hunner zonden mogen verwachten.” (2 Nephi 25:26.)

Er is u van meet af aan gevraagd zich

voor te bereiden op de doop door onderdamping voor de vergeving van zonden, hetgeen het bewijs was van uw formele aanvaarding van het evangelie van Jezus Christus met al zijn verbonden en geboden.

U kunt zich ook verheugen in de kennis en verzekering dat uw doop geldig is, daar degenen die daarbij officieerde van Godswege werd geroepen door „hen die daartoe het gezag bezitten”. (De Artikelen des Geloofs 1:5.) Hij riep zichzelf niet, maar werd van Godswege geroepen.

U voldeed ook aan de door het Eerste Presidium gestelde voorwaarden om tot de kerk te mogen toetreden.

Na de doop ontving u de grootste gave die u hier van onze Hemelse Vader kunt ontvangen, en wel door middel van de juiste persoon op de juiste manier, de gave van de Heilige Geest, die ook de Trooster en de Geest der Waarheid wordt genoemd. U werd opmerksaam gemaakt op deze heilige en heiligende invloed toen de zendelingen u de leerstellingen van de kerk des Heren onderwezen.

Vergeet niet dat de zendelingen u, onder het presenteren van bepaalde leringen en geboden, aanspoorden om tot de Heer te bidden om uw eigen bevestiging dat deze dingen waar zijn. Door middel van hedendaagse openbaring wezen zij u er zelfs op hoe de Heer u zou antwoorden.

„Zie . . . gij (moet) het in uw gedachten . . . uitvorsen; dan moet gij Mij vragen of het juist is.” (Leer en Verbonden 9:8.)

„Ja, zie, ik zal in uw verstand en in uw hart tot u spreken door de Heilige Geest, Die op u zal komen en in uw hart wonen.” (Leer en Verbonden 8:2.)

„. . . Daaraan zult gij gevoelen, dat het juist is.” (Leer en Verbonden 9:8.)

Toen hem eens werd gevraagd hoe iemand kan weten dat hij bekeerd is, gaf

president Marion G. Romney, die op dat moment lid van het Quorum der Twaalf was, het volgende antwoord:

„Hij kan er zeker van zijn als door de kracht van de Heilige Geest zijn ziel genezen is. Wanneer dit gebeurt, zal hij het door de manier waarop hij zich voelt herkennen, want hij zal zich voelen als het volk van Benjamin toen zij vergeving van zonden ontvingen. Het verslag zegt: ' . . . De Geest des Heren (kwam) op hen en zij waren vervuld van vreugde omdat zij vergeving hunner zonden hadden ontvangen en een gerust geweten bezaten . . . ' (Mosiach 4:3.)” (Conference Report van oktober 1963, blz. 25.)

Na uw doop en met het ontvangen van de Heilige Geest is er iets extra's in uw leven gekomen. Samen met de warmte en vrede van de Geest heeft u nu meer geduld, meer begrip, meer zelfvertrouwen, een groter vermogen om dingen te doen die voorheen uw krachten te boven schenen te gaan, een grotere waardering voor uw eigenwaarde, meer begrip voor de mensen om u heen, meer waardering voor de beginselen van het evangelie en een kennis van de Schriften.

Waar kunt u naar uitkijken? Wel, nadat een gepaste voorbereidingstijd verstreken is, zult u ernaar verlangen naar de tempel te gaan. Eén van de doelen van de tempel is om huwelijken te vereeuwigen. Dat wil zeggen dat een echtpaar dat een burgerlijk huwelijk heeft gesloten „totdat de dood hen scheidt”, in één van de tempels van de kerk voor tijd en alle eeuwigheid aan elkaar kan worden verzegeld.

De hele bedoeling van Gods plan voor de mensen is hun een manier te verschaffen waarop zij terug kunnen keren in zijn tegenwoordigheid, hetgeen het eeuwige leven is. Allen die Jezus aanvaardden als de Christus en bereid zijn de geboden van

zijn evangelie te onderhouden, bevinden zich op het pad dat tot het eeuwige leven voert. Nog een vereiste van het eeuwige leven is het eeuwige huwelijk. Wanneer een huwelijk in de tempel wordt verzegeld, houdt dit in dat dit gezin eveneens eeuwig kan worden, of, met andere woorden, in gezinsverband bij God kan leven. Dit goddelijke plan is zo volmaakt, dat de Heiland degenen die het evangelie naleven maar niet in de gelegenheid zijn in het huwelijk te treden, belooft dat niets hen zal ontgaan.

Eén van de praktische zegeningen van een huwelijk dat in de tempel gesloten is, is dat u deel gaat uitmaken van een uitzonderlijke groep mensen in de wereld van vandaag. Onze sociologen vertellen dat tegenwoordig één op de drie huwelijken strandt. Maar van de huwelijken die in de tempel gesloten worden, slagen er meer dan negentig van de honderd. De zegeningen van het evangelie van Jezus Christus omvatten een beter huwelijk in dit leven voor hen die stevig verankerd zijn in de kerk, naast de belofte dat het gezin ook in de eeuwigheid bij elkaar zal zijn.

Als nieuw lid maakt u nu deel uit van een wijk of gemeente. U heeft zich gevoegd bij andere leden die, net als u, bezig zijn in het evangelie te groeien en ernaar streven het voorbeeld van Christus na te leven. Sommigen zijn al jaren lid van de kerk. De meesten doen hun best en proberen zich iedere dag te verbeteren. Toch zijn er ook minder goede dagen en misschien wordt u een enkele keer gekrenkt, hoewel gewoonlijk niet opzettelijk. Wees dan geduldig en neem geen aanstoot. Zo helpt u de ander en geeft u hem de tijd om die bepaalde moeilijkheid te overwinnen. Zo'n ervaring zal zeldzaam zijn, maar het kan gebeuren.

Naarmate u uw medeleden beter leert

kennen, zult u hen waarschijnlijk allemaal waarderen, maar zult u zich tot enkelen van hen meer aangetrokken voelen vanwege uw gemeenschappelijke achtergrond of interesses. De leden waarmee u een bijzondere band zult hebben zijn onder andere uw bisschop of gemeentepresident en uw huisonderwijzers. Voor de zusters zullen de presidente van de zustershulpvereniging en de huisbezoeksters een extra steun vormen. De jonge mensen beschikken ook over eigen leiders en leidsters. Het grootste bewijs van liefde en waardering dat de leden elkander kunnen geven, is dat zij elkander thuis bezoeken als huisonderwijzers en huisbezoeksters. Als u deze opdracht nog niet ontvangen heeft, zal dat weldra gebeuren.

Hoewel u nieuw en onervaren bent, moet u bedenken dat u al een geweldige bijdrage levert. Uw frisse geest en vitaliteit brengen nieuw leven in de wijk. Hoewel de oudere leden het misschien niet altijd zeggen, zijn zij graag in uw nabijheid, daar u een geest uitstraalt waaraan zij zich kunnen warmen. Niet dat zij niet over een eigen getuigenis beschikken, maar de frisheid van uw geest herinnert hen aan de heerlijke tijd van hun eigen bekeering. Ook onze profeet, president Spencer W. Kimball, heeft gezegd dat u veel bijdraagt aan de levenskracht van de kerk.

Als nieuw lid zult u te maken krijgen met bijzondere uitdagingen die zullen bijdragen tot uw groei. Uw getuigenis, hoe sterk dat ook moge zijn, is tevens broos. Het moet worden gevoed, opdat het zo sterk zal worden dat niets u aan het wankelen kan brengen. Dit voeden van uw getuigenis geschiedt door middel van uw oprechte gebeden, het trouw bijwonen van de vergaderingen, het betalen van uw

tiend, het heiligen van de sabbat, het lezen in de Schriften — of met andere woorden, het naleven van al de geboden. Op die manier zal de genezende invloed van de Heilige Geest altijd bij u zijn.

Tenslotte, heeft u misschien het gevoel dat u, wegens uw recente toetreding tot de kerk, heel erg achter bent vergeleken met hen die al langer lid zijn van de kerk. Hoewel er voor u nog veel te leren valt, zal de Heer u toch belonen en zegenen met dezelfde zegeningen als degene die zijn leven lang lid is geweest van de kerk.

Hij leert ons deze les in de gelijkenis over een heer des huizes die arbeiders huurde om in zijn wijngaard te werken. Nadat hij de eersten 's ochtends vroeg had gehoord, zag hij nog anderen werkloos staan, die hij ook huurde om in zijn wijngaard te werken. Hij deed hetzelfde op het zesde en het negende en zelfs het elfde uur. Aan het eind van de dag betaalde hij iedereen hetzelfde bedrag, hoewel zij niet hetzelfde aantal uren hadden gewerkt.

Toen de arbeiders hun beklag deden, zei hij:

„Vriend, ik doe u geen onrecht. Zijt gij het niet met mij eens geworden voor een schelling? Neem het uwe en ga heen; ik wil deze laatste hetzelfde geven als u.

Staat het mij niet vrij met het mijne te doen, wat ik wil?” (Matteüs 20:13-15.)

Eén betekenis van deze geweldige gelijkenis is dat de Heer al zijn kinderen die kennis krijgen van de waarheid dezelfde beloften van zaligheid en verhoging biedt, op voorwaarde van hun getrouwheid. Let wel dat dit niet geldt voor iemand die op zijn doodsbed spijt krijgt. De gelijkenis wijst erop dat allen die de oproep van de heer des huizes hoorden en zonder aarzeling in de wijngaard gingen werken, hetzelfde loon kregen, ongeacht wan-

Met de warmte en vrede van de Geest heeft u nu meer geduld, meer begrip, meer zelfvertrouwen.

neer zij de oproep hadden gehoord. Iemand die, vroeg of laat, de oproep heeft gehoord en niet is gegaan, heeft geen enkele belofte ontvangen.

Deze gelijkenis toont ook aan dat de Heer zowel nieuwe als oude leden tot verantwoordelijke posities in het koninkrijk kan roepen — en dat ook doet. Ieder lid heeft bepaalde gaven en een bepaald potentieel en ieder lid zal ook van Godswege door openbaring worden geroepen om die posities te bekleden waar zij het meest geschikt voor zijn. Soms gebeurt dit zonder erop te letten hoelang iemand lid is van de kerk.

Hetzelfde vindt op dit moment plaats terwijl u leert en groeit in uw lidmaatschap. U zult ontdekken dat u dingen kunt doen die u vroeger niet voor mogelijk had gehouden, en dat alles ten gevolge van de gave van de Geest. Samen met de hulp van uw priesterschapsleiders en de leringen van de Schriften, zal deze gave een grote zegen voor u zijn.

Eén van de belangrijkste bronnen waar u kracht uit zult kunnen putten, zijn de leden die al langer lid zijn van de kerk. Alle leden zijn door de Heer vermaand om hun nieuwe broeders en zusters in het evangelie van Christus te koesteren en te sterken. De Heer kent „geen aanneming des persoons” (Handelingen 10:34) in de broederschap van God, en Hij verwacht dat wij allen zijn voorbeeld zullen volgen.

In het tiende hoofdstuk van Handelingen lezen wij hoe Petrus ging beseffen dat allen die de wet onderhouden door de Heer worden aanvaard. Zoals u zich wel zult herinneren, kreeg Petrus een visioen hieraangaande, en „hierin bevonden zich allerlei viervoetige en kruipende dieren der aarde en allerlei vogelen des hemels.

En er kwam een stem tot hem: Sta op, Petrus, slacht en eet!” (Handelingen 10:12-13.)

Nu waren al deze dieren verboden volgens de joodse wet, waardoor Petrus als volgt reageerde: „Geenszins, Here, want ik heb nog nooit iets gegeten, dat onheilig of onrein was.” (vers 14.)

Daarop ontving hij deze gedenkwaardige woorden van de Heer:

„Wat God rein verklaard heeft, moogt gij niet voor onheilig houden.” (Vers 15.)

Geen wonder dat Petrus later zegt: „... Doch mij heeft God doen zien, dat ik niemand onheilig of onrein mag noemen.” (Vers 28.)

Vanaf dat moment werd het evangelie niet alleen aan de joden uitgezonden, maar aan allen die de Heiland aanvaardden en de geboden van het evangelie van Jezus Christus onderhielden.

Hetzelfde geldt in deze tijd in de herstelde kerk van de Heer. Hij of zij die God heeft gereinigd door middel van geloof, bekering en doop gevolgd door de gave van de Heilige Geest, wordt door de kerk aanvaard. Hij die door de Heer rein wordt verklaard, wordt op dezelfde manier door de leden opgenomen en aanvaard. De Heer noch de leden van zijn kerk kennen enige „aanneming des persoons” ten aanzien van een broeder of zuster die door de poort is binnengekomen.

Deze eenheid, deze wederzijdse aanvaarding wordt ook door Alma genoemd als een voorwaarde voor iemands intrede

in het koninkrijk Gods door middel van de doop.

„En nu, als gij verlangend zijt om in de kudde van God te komen en Zijn volk te worden genoemd, en gewillig zijt elkan- ders lasten te dragen, zodat ze licht mogen zijn;

Ja, en gewillig zijt met de treurende te treuren; ja, en hen te vertroosten, die vertroosting nodig hebben, en om te allen tijde als getuigen van God te staan, in alle dingen en in alle plaatsen . . . wat hebt gij er dan op tegen om in de naam des Heren te worden gedoopt?” Mosiah 18:8-10.)

Een verder bewijs van het aanvaard zijn van het nieuwe lid is de gang van zaken in de kerk om kort na de doop het Aäronische priesterschap te verlenen aan mannelijke bekeerlingen die daar de leeftijd voor hebben en om nieuwe broeders en zusters te roepen tot functies in de kerk waar zij geschikt voor zijn.

Ja, de oudere en meer gevestigde leden van de kerk kunnen een zeer belangrijke rol spelen om u, het nieuwe lid, te helpen om het koninkrijk binnen te treden en wegwijs te worden. Een bekeerling van recente datum, Alan John Nubeck, heeft het volgende gezegd over de beke- ring van zijn gezin en de rol die de oudere leden daarbij hebben gespeeld.

„Eén van de dingen die ons het meest heeft geholpen om lid te worden van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, was een vergadering die op een donderdagavond vlak voor onze doop plaatsvond. Wij werden daarbij benaderd door een gezin dat tot de ontdekking kwam dat het veel dingen met ons gemeen had. Zij spraken over onze aanstaande doop en legden ons allerlei dingen uit.

Op de dag zelf stonden zij ons bij de deur op te wachten met de verzekering

dat zij onze doop bij zouden wonen. Het was een hele geruststelling voor mij om in de doopvont af te dalen en van daaruit de gezichten van onze vrienden te zien.

Nadat wij lid van de kerk waren geworden hielpen zij ons in de vergaderingen door, samen met nog andere families, naast ons te zitten. De geest die van hen uitstraalde was geweldig. Zij hielpen ons ook door verschillende leerstellingen van de kerk aan ons uit te leggen en door ons bij te staan bij ons bestuderen van de Schriften. Zij begeleidden ons op doorde-weekse dagen en in de weekends en vooral op de gezinsavonden en hielpen ons een gezinsavond te plannen die geënt was op onze gezinsomstandigheden. Na de vasten- en getuigenisvergadering in de kerk werden wij, samen met andere leden uit de wijk, uitgenodigd bij hen thuis. Zo leerden wij ook de andere leden beter kennen. En ook nu nog zijn het onze metgezellen en ook nu nog zijn zij bereid ons die dingen uit te leggen die wij niet begripen.

Door deze begeleiding en vriendschap weet ik dat dit de ware kerk van Jezus Christus is."

U bent onlangs begonnen aan een nieuwe reis als gewaardeerd en vertrouwd lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. De Heer heeft gezegd: „Eng is de poort, en smal de weg, die ten leven leidt.” (Matteüs 7:14.) U bent door die poort binnengegaan en bevindt zich op een koers die u in zijn tegenwoordigheid terug zal voeren.

Hij heeft u de kostbare gave van de Heilige Geest gegeven, die uw getuigenis sterk zal houden en die u tot alle waarheid zal voeren wanneer u gehoor geeft aan zijn influisteringen. Hij heeft u zijn kerk en zijn koninkrijk op aarde gegeven, opdat u

Eén van de praktische zegeningen van een huwelijk dat in de tempel gesloten is, is dat u deel gaat uitmaken van een uitzonderlijke groep mensen in de wereld van vandaag.

op meer volmaakte wijze kunt worden onderwezen in de wegen des Heren. U is de hulp en het gezelschap van priester-schapsleiders en medeheiligen gegeven, opdat u gezamenlijk kunt leren en groeien en elkander kunt helpen „vast te houden aan de ijzeren roede”, die tot het eeuwige leven voert.

En tenslotte heeft Hij u geplaatst in een wereld vol met zijn kinderen. Kinderen „die alleen verre van de waarheid worden gehouden, omdat zij niet weten, waar zij deze kunnen vinden”. (Leer en Verbonden 123:12.)

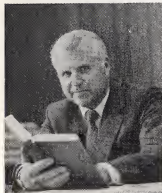
Het is uw voorbeeld waardoor hun de weg wordt getoond. Zij zullen de geest voelen die u uitstraalt en daaraan het goede en het waarachtige herkennen. Het is door uw inspanningen dat deze fijne mensen in aanraking zullen komen met het evangelie van Jezus Christus. Net als de stad op de berg, brandt uw licht heel helder.

Het schip van u, het nieuwe lid, onze zuster, onze broeder, die afkomstig is uit allerlei omstandigheden en achtergronden, is veilig in de haven aangekomen. Wij verwelkomen u, de nieuwste ster aan het uitspansel. Welkom thuis. □

Vraag en antwoord

Het antwoord op vragen van algemeen evangeliebelang geldt als leidraad en niet als officiële uitspraak aangaande het beleid van de kerk

Vraag: **Bestaan er beschermengelen en zo ja, wat is dan hun taak?**

Antwoord:
Dean Jarman,
president van de Salt Lake University
Second Stake.

Deze vraag roept drie ondergeschikte vragen op die, als zij beantwoord worden, oplossingen bieden voor de hoofdvraag. Dit zijn: (1) Wat voor wezens zijn engelen? (2) Kunnen engelen bij hun bediening een beschermende functie hebben? en (3) Is ieder mens een beschermengel toegewezen?

Engelen zijn personen die de Heer behulpzaam zijn bij het uitvoeren van zijn werk. Joseph Smith leerde dat alle engelen die op aarde bedienen „er toe behoren of hebben behoord”. Wij verneemen uit de Schriften dat er minstens vijf soorten personen zijn die als engel werkzaam zijn. Er zijn de geesten van hen die nog niet op de aarde hebben geleefd, zoals toen een engel Adam het

beginssel offerande onderwees (zie Mozes 5:6-8). Engelen zijn ook de geesten van hen die op aarde rechtvaardig hebben geleefd, zijn gestorven en nog wachten op hun opstanding. Deze personen worden „tot volmaking gekomen rechtvaardigen” genoemd. (Leer en Verbonden 129:3.) Het bezoek van Gabriël aan Zacharias en aan Maria is een voorbeeld van dit soort wezen.

Ook opgenomen wezens fungeren als engelen, zoals bij de verschijning van Mozes en Elia tijdens de verheerlijking op de berg (zie Matteüs 17:1-3.) De apostel Johannes onderging een verandering en werd „een dienende engel”, die hen zal „bedienen, die op aarde wonen en erfgenamen der zaligheid zullen zijn”. (Leer en Verbonden 7:6.) Opgestane personen vormen een vierde soort wezens die als engelen werkzaam zijn. De verschijningen van Moroni en van Johannes de Doper aan Joseph Smith zijn hiervan een voorbeeld. En tenslotte worden heilige mannen die op aarde leven soms engelen genoemd wanneer zij optreden als boodschappers van God. De verschijning van engelen aan Lot om hem te waarschuwen voor de verwoesting van Sodom schijnt in deze categorie te passen (zie Genesis 19).

Wanneer wij eenmaal beseffen dat er vele soorten wezens als engel op kunnen treden, kunnen we ons buigen over de vraag of één van hun functies is om te beschermen en te bewaren. Uit de Schriften blijkt dat engelen inderdaad sterfelijke wezens beschermen, waar-

schuwen en sterken. Er werden engelen gebruikt om Jozef te waarschuwen dat hij naar Egypte moest vluchten (zie Matteüs 2:13); om Elia eten te brengen (zie 1 Koningen 19:5-8); om Petrus te verlossen uit de gevangenis (zie Handelingen 12:7-17); om Daniël te beschermen tegen de leeuwen (zie Daniël 6:23); om Nephi te beschermen tegen zijn broers (zie 1 Nephi 3:29-31); en om Abrahams banden los te maken toen hij op het punt stond te worden geofferd (zie Abraham 1:15).

Ouderling John A. Widtsoe vertelde dat er velen in deze bedeling zijn geweest wier leven gezegend is geweest door de bediening van engelen. Hij zei: „Het is ongetwijfeld waar dat wij vaak door engelen worden beschermd tegen ongelukken en kwaad, tegen verleiding en zonde.

Zij kunnen beschermengelen worden genoemd. Vele mensen hebben getuigd en zouden kunnen getuigen van de leiding en bescherming die zij hebben ontvangen uit bronnen die buiten hun natuurlijke gezichtsvermogen liggen.” (G. Homer Durham, compiler, *Evidences and Reconciliations*, 3 delen, Salt Lake City: Bookcraft, 1960, blz. 402-403.)

Sommigen hebben onderwezen dat rechtvaardige familieleden die sterven invloed kunnen blijven uitoefenen op het leven van hun geliefden. President Joseph F. Smith zei: „Onze ouders, broers, zusters en vrienden die van deze aarde zijn heengegaan en getrouwd zijn geweest en waardig om deze rechten en voorrechten te ontvangen, (kunnen) een zending toegewezen krijgen om hun verwanten en vrienden op aarde nogmaals te bezoeken en vanuit de tegenwoordigheid van God boodschappen van liefde, waarschuwing of vermaning

en opdrachten te brengen aan hen die zij in het vlees hebben leren liefhebben.” (*Evangelieler*, blz. 439.)

Het schijnt dat individuele mensen of groepen mensen engelenbediening kunnen ontvangen zonder zich van hun aanwezigheid bewust te zijn. Bij een bepaalde gelegenheid onderwees Brigham Young het volgende: „Er is veel meer hier aanwezig dan degenen die hier zitten, maar onze ogen kunnen de hemelse wezens die bij ons zijn niet zien.” (John A. Widtsoe, editor, *Discourses of Brigham Young*, Salt Lake City: Deseret Book Co., 1951, blz. 42.)

Engelen hebben inderdaad een beschermende taak. Hun aanwezigheid kan al dan niet zichtbaar of merkbaar zijn. Onze overleden geliefden kunnen ook in de hoedanigheid van engelen dienen om ons te troosten of te waarschuwen.

Nu kan ook de vraag worden gesteld of ieder mens een beschermengel krijgt toegewezen. Er staat niets in de Schriften wat hierop zou wijzen. Uit hetgeen de algemene autoriteiten hebben geschreven blijkt ook dat deze vraag ontkennend moet worden beantwoord. Ouderling John A. Widtsoe zei: „De veelvoorkomende overtuiging dat iedereen die op aarde geboren wordt een beschermengel krijgt die steeds bij hem is, wordt niet gestaafd door beschikbaar bewijs . . . Het voortdurende gezelschap van de Heilige Geest zou er zelfs op duiden dat de voortdurende aanwezigheid van een engel overbodig is.” (Durham, blz. 403.)

Ouderling Bruce R. McConkie schreef dat „de veronderstelling dat alle mensen, of alle rechtvaardige mensen, steeds hemelse wezens bij zich hebben om hen te beschermen, niet strookt met

de geopenbaarde feiten over de manier waarop de Heer waakt over zijn kinderen op aarde". (*Mormon Doctrine*, Salt Lake City: Bookcraft, 1960, blz. 341.)

Samenvattend kunnen wij stellen dat er geen bewijs is voor een beschermengel die ieder mens wordt toegewezen, maar dat engelen wel als engelbewaarder hebben gefungeerd bij het waarschuwen, beschermen en sterken van hen die zij op aarde hebben bediend. □

Vraag:

Onderaan de bladzijden van het Boek van Mormon staan chronologische jaartallen. In hoeverre zijn deze betrouwbaar? Zijn er jaartallen bij die gecorrigeerd moeten worden?

Antwoord:
Stan Larson,
onderzoeker op het gebied van vertalingen van de Schriften, werkt op dit moment in Birmingham voor de afdeling vertalingen van de kerk.

In zeer wezenlijke zin heeft het Boek van Mormon altijd zijn eigen chronologie gehad. De tekst bevat drie verschil-

lende chronologische dateringssystemen: de jaren geteld vanaf het moment dat Lehi uit Jeruzalem vertrok, de jaren van de rechters, en de jaren vanaf de geboorte van Christus. Vanuit ons hedendaags perspectief kunnen wij alle jaartallen het beste vertalen in jaren vóór of n. Christus. Dit werd voor het eerst gedaan in de grote uitgave van het Boek van Mormon die in 1888 verscheen. Daarin werden de jaartallen in de marge gezet naast de verzen waarop zij sloegen. In 1906 verscheen er een herdruk van deze uitgave met enkele gewijzigde jaartallen. Vanaf 1920 werden de verschillende uitgaven voorzien van chronologische jaartallen onderaan iedere bladzijde met uitzondering van het boek Ether. Een groot voordeel van dit systeem is dat de lezer onmiddellijk kan zien wanneer de gebeurtenissen plaatsvonden, in plaats van te moeten wachten totdat hij ergens in de tekst een jaartal tegenkomt.

Het schijnt dat het Nephitische jaar begon in de maand die wij april noemen. (3 Nephi 8:5.) Als er dus gesproken wordt over „de aanvang van het veertiende jaar” (3 Nephi 2:17), begon dat jaar met april 14 n. Chr. en duurde voort tot en met maart 15 n. Chr. Dezelfde situatie doet zich voor bij jaartallen vóór de geboorte van Christus, daar het tiende jaar van de regering der rechters in 82 v. Chr. begon (Alma 8:3), terwijl de tiende maand van datzelfde jaar in 81 v. Chr. valt (Alma 14:23).

Nog een feit dat ons helpt de chronologische jaartallen te begrijpen, is de bijzondere betekenis die het woord *ongeveer* heeft. Gewoonlijk betekent *ongeveer* elk tijdstip tijdens de laatste negen maanden van het genoemde jaar en bin- nen de eerste drie maanden van het vol-

gende jaar. Aldus betekent de aanwijzing „ongeveer 83 v. Chr.” niet dat de gebeurtenis misschien enkele jaren voor of na deze datum plaatsvond, maar dat zij plaatsvond ergens tussen april 83 v. Chr. en eind maart 82 v. Chr.

De algemene regel is dat de jaartallen aangeven wanneer de genoemde gebeurtenis plaatsvond. Er zijn echter bepaalde gevallen waarbij dit patroon niet gevolgd wordt en die enige opheldering behoeven. In 1 Nephi 9:2-5 wordt gesproken over zaken die vermoedelijk pas bekend waren omstreeks 570 v. Chr. (2 Nephi 5:28-30), hoewel het jaartal op die bladzijde „tussen 600 en 592 v. Chr.” vermeldt. Bij de stof uit Jesaja in hoofdstuk 12 tot en met 24 staat „tussen 559 en 545 v. Chr.”, hetgeen niet aangeeft wanneer Jesaja deze dingen schreef of wanneer zij gebeurde, maar bij benadering de periode waarin Nephi ze overschreef op de kleine platen. Bij de woorden van Mormon staat „ongeveer 385 n. Chr.”, hoewel in de verzen 12 tot en met 18 gesproken wordt over de regering van koning Benjamin, die eindigde in 124 v. Chr. In hoofdstuk 8 en 9 van Moroni wordt gesproken over twee brieven van Mormon aan zijn zoon, met de aanduiding „tussen 400 en 421 n. Chr.”. Dit slaat op de tijd waarin Moroni de brieven overnam op de platen, daar zij oorspronkelijk geschreven moeten zijn voor de slag bij de heuvel Cumorah in 385 n. Chr.

De geïnspireerde vertaling van het Boek van Mormon is schriftuur; de overige zaken, zoals de indeling in verzen, de samenvatting aan het begin van elk hoofdstuk, de verwijzingen en de chronologische jaartallen, zijn toevoegingen die als hulp voor de hedendaagse lezer zijn bedoeld. De jaartallen onder aan de

bladzijde kunnen nuttig zijn, maar zijn slechts nauwkeurig voor zover zij naar behoren op de gegevens in de tekst slaan.

Er zijn een aantal moeilijkheden met de huidige jaartallen. Soms is er een rekenfout gemaakt, zoals in 2 Nephi 5:28, waar Nephi schrijft dat er „dertig jaren waren verstreken, sinds wij Jeruzalem verlieten”. Daar Lehi en zijn gezin in 600 v. Chr. uit Jeruzalem waren vertrokken, zou dertig jaar later 570 v. Chr. zijn, terwijl er „569 v. Chr.” staat, een rekenfout van één jaar. Nog een voorbeeld daarvan is waar Ammon met zijn mannen vertrok in 121 v. Chr. (Mosiah 7:2-3), terwijl de huidige datering aangeeft dat zij terugkeerden van hun redding van Limhi en zijn volk een jaar voordat zij vertrokken waren (Mosiah 21:22)! Het is duidelijk dat het jaartal van hun vertrek minstens een jaar eerder moet worden gesteld. De gebeurtenissen uit Mosiah 23:25 tot en met 24:25 moeten minstens in 121 v. Chr. worden gedateerd, daar het leger waardoor Alma gevonden werd hetzelfde leger was dat Ammon en Limhi had achtervolgd (Mosiah 22:15-16; 23:30, 35), en uitgaande van de gegevens in Alma 17:6, moet het vertrek van de zonen van Mosiah worden veranderd in 91 v. Chr. (Mosiah 28:9). Daar ook de gebeurtenissen uit Alma 36:1 tot en met Alma 43:2 plaatsvonden in het achttiende jaar van de rechters, behoren zij te worden gedateerd „ongeveer 74 v. Chr.”.

Alle jaartallen in ons huidige Boek van Mormon zijn destijds vastgesteld door het Boek van Mormoncomité dat verantwoordelijk was voor de uitgave van 1920. □

NEDERIGHEID IN DE HOTELHAL

Frank L. Craven

Nederigheid is een woord waar wij veel over horen, maar begrijpen wij wel wat het betekent? Ik geloof dat ik het zelf pas begon te begrijpen toen ik enkele jaren geleden getuige was van nederigheid bij de ingang van een hotel. Vanuit mijn fauteuil in de hal keek ik geboeid naar het komen en gaan van het publiek bij de ingang van het Hotel Utah in Salt Lake City. Hoe langer ik er zat, hoe drukker het werd. De mensen die het hotel in en uit liepen hadden vaak zo'n haast dat zij tegen elkaar opbotsten en elkander boze blikken toewierpen terwijl zij zich alweer verder spoedden. Onwillekeurig dacht ik hoe

weinig aandacht we voor anderen hebben bij het nastreven van onze persoonlijke doelen.

De volgende persoon die het hotel binnenkwam zorgde voor een opmerkelijk contrast. Ouderling George Q. Morris van het Quorum der Twaalf, een man die al in de tachtig is, trok de deur open en bleef die een paar minuten openhouden terwijl anderen zich in en uit haastten zonder zelfs maar de geringste blijk van dank. Toen de weg helemaal vrij was, liep hij zelf het hotel in. Hij nam zijn hoed af, die bijna uit zijn handen werd gestoten door een jonge vrouw die zo'n haast had dat zij

Geïllustreerd door Richard Hull

niet eens merkte tegen wie zij was opgebotst.

Ik sloeg ouderling Morris wel zes of zeven minuten lang gade terwijl hij zich naar de andere kant van de hal begaf. Steeds was hij degene die anderen voor liet gaan met een beleefd „Pardon”, of „Na u”. Een paar keer moest hij wachten terwijl anderen hem voorbij drongen. Als mensen in de weg stonden, wachtte hij geduldig totdat zij opzij gingen of verder liepen zonder ooit te beseffen dat hij voorbij wilde.

Ik ben er van overtuigd dat niemand daar in de hal van het hotel een drukker programma of meer aan zijn hoofd had

dan ouderling Morris. Ik heb sindsdien gedacht dat het gepaster zou zijn geweest (hoewel minder in overeenstemming met de werkelijkheid), als iedereen opzij was gegaan voor de apostel des Heren.

Een aantal van de ware tekenen van nederigheid — vriendelijkheid, attentie en een zich bewust zijn van anderen's doelen en behoeften — worden vaak vergeten bij het najagen van onze eigen belangen. Sinds ik dit voorbeeld van nederigheid daar in de hal van dat hotel heb gezien, is mijn waardering gehad voor hen die de kleine voorkomendheden ten toon spreiden enorm gestegen. □

WINNEN

Keith Edwards

Met zijn lichamelijke handicap en leer-moeilijkheid was de vijftienjarige Billie nagenoeg in het vergeetboek van ons quorum geraakt. Hij hoefde niet gedoopt te worden. Hij ging naar een bijzondere school. Wegens zijn handicap werd scouting geen haalbare kaart geacht. Toen werd er een nieuwe quorumadviseur geroepen. „Als Billie bij ons op de presentielijst staat, moeten wij hem minstens mee laten doen aan onze activiteiten.” Broeder Wilson zorgde voor het eerste contact en de reactie was overweldigend. Billie wilde dolgraag komen. „Niemand heeft eraan gedacht hem uit te nodigen” zei zijn moeder verontschuldigend.

Gedurende de volgende lente- en zomermaanden was Billie steeds aanwezig bij de activiteiten van de JMJV, waardoor wij hem beter leerden kennen. Hij had echt het gevoel erbij te horen. Sommige jongens begrepen Billie niet en ergerden zich aan zijn onhandigheid, maar Billie voelde zich welkom en wist dat onze adviseur van hem hield.

Toen Billie 16 werd en tot priester werd geordend, werd hij wéér vergeten, maar dat veranderde toen ook wij die leeftijd bereikten en priester werden. Wij haalden hem er weer bij en zorgen ervoor dat hij aan de activiteiten deelnam. Toen hij ons weer om hem heen had, voelde Billie zich nog meer geaccepteerd.

Het volleybalseizoen brak aan. We wisten dat wij het beste team van de ring waren. Twee jaar lang waren we bijna kampioen van de ring geworden en dit was het jaar dat wij eindelijk gingen winnen. We beschikten over de „veteranen”, over de nodige lange teamgenoten en over het talent. En we hadden zelfs een mascotte: Billie. Wij lieten Billie ook wel meespelen. De bal raken was voor hem al een geweldige prestatie, maar iedereen klapte en vuurde hem aan, dus had Billie echt het gevoel een bijdrage te leveren.

Bij iedere wedstrijd aanwezig te zijn was nu voor hem belangrijker dan ooit. In de loop van het normale seizoen kostte Billie het team minstens een paar punten, of in een hele serie misschien één wedstrijd, maar hij speelde mee en het offer dat wij brachten gaf ons een prettig gevoel.

Tenslotte stond het ringtoernooi voor de deur. Er was dezelfde wedijver als de twee jaar daarvoor, maar deze keer zouden wij vast en zeker winnen. We hadden het andere team in de loop van het seizoen geklopt en nu zouden we hen bij het toernooi ook kloppen. Het was misschien een extra voorzorg dat iemand „vergeten” had Billie over de wedstrijd in te lichten.

Toen het zaterdagmiddag zover was, waren een paar van onze spelers wat al te

De leden helpen de zendingen

Of ik een getuigenis heb van de samenwerking met de leden! Wij namen een lid van de wijk Den Haag mee naar één van onze afspraken, het mondde gelijk uit in het beste gesprek dat we tot nu toe met die onderzoekster hebben gehad. Dit lid kon zich erg goed verplaatsen in de situatie van onze onderzoekster, te meer daar het dezelfde ervaringen heeft gehad; de houding van de onderzoekster veranderde aanzienlijk, omdat er iemand was waar ze zichzelf in kon terugvinden. Ik houd van het zendingswerk!

(Zuster Anna Madsen, Den Haag)

Afgelopen week leerde ik opnieuw de waarde van de leden in onze gemeente kennen. Vorige week schreef ik over een mogelijke doopdienst; afgelopen week kregen we echter een telefoontje van onze onderzoekers dat wij niet meer terug hoefden te komen. We hebben hen teruggebeld en gevraagd of er toch nog een mogelijkheid was dat wij met hen konden spreken en de vrouw stemde toe, ofschoon het niet erg van harte ging.

Gemeentepresident van den Brande ging met ons mee om met het gezin te gaan praten. Zijn hulp heeft ertoe bijgedragen dat wij het gezin nog steeds onderwijzen en dat zij nog interesse voor het evangelie hebben. Ik wil er nogmaals op wijzen hoe belangrijk de samenwerking met de leden is.

(Ouderling Andy Wykstra, Mechelen)

Er is mij gisteren iets fijns overkomen. Wij zouden met de gemeentepresident naar een afspraak gaan. Hij vertelde mij keer op keer dat hij een verrassing voor me had, hij was er vol van! Ik wist echt niet wat er gaande was, tot wij bij een winkel stopten, daar binnen gingen en er een regenjas voor mij gekocht werd. Hij zei mij dat ik die van de gemeente kreeg. Ik kon mij er geen veroorloven, maar dat wisten zij niet; zij deden het omdat zij mij zo vaak doorweekt zagen en wisten dat ik geen regenjas had. De leden hier betekenen echt veel voor me.

(Een zendingzuster)

Laatst vroeg zuster van Dijk ons of wij op een avond konden langskomen. Toen we de bewuste avond aanbelden bleek er ook een niet-lid aanwezig te zijn. Wij onderwezen haar vriend het plan van zaligheid en zuster van Dijk schaamde zich in het geheel niet voor haar getuigenis van het evangelie en deelde deze met haar vriend en met ons. De gedachte zendingswerk te kunnen verrichten onder haar eigen mensen stond haar erg aan. Het gesprek werd met een gebed beëindigd en we hadden allen een goed gevoel over de punten die er besproken waren.

(Ouderling Mark Hornabrook, Hilversum)

Bijenkorfdag Ring Den Haag, 10 maart 1984

Alhoewel er al voorjaarsweer was geweest, lag er nu weer sneeuw en waren de wegen glad. Maar dat kon 21 Bijenkorfmeisjes uit de Ring Den Haag toch niet verhinderen naar Apeldoorn te komen om daar gezamenlijk een fijne en ontspannende dag te hebben.

Van alle wijken en gemeenten waren er meisjes met hun respectievelijke presidentes en adviseuzes, die, onder leiding van zuster de Bruïne, kennis met elkaar maakten.

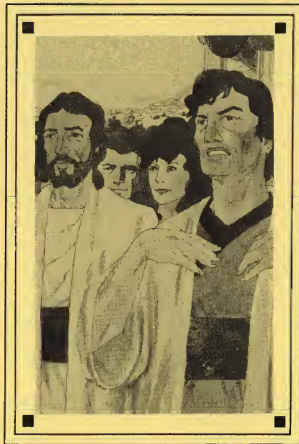
Enkele meisjes hadden zelfs vriendinnen meegenomen die geen lid waren van de kerk, zodat ook zij konden genieten van deze dag. Na de opening door gebed en een kennismakingsronde, waarbij iedereen iets van zichzelf mocht vertellen, werd er iets gedronken en genoten van de zelfgebakken cake van zuster de Bruïne.

Daarna werd iedereen verzocht in een auto plaats te nemen. Dat was leuk, aangezien iedereen pas aan het einde van de rit zou zien, wat de eindbestemming was.

Dit bleek een kaarsenmakerij te zijn, alwaar we voorgesteld werden aan de heren Bart Nuis en Theo van Straten, die op een fijne en bijzonder leerzame wijze uitlegden hoe kaarsen met de hand worden gemaakt.

Het bleef niet alleen bij die uitleg. Beide heren hadden van te voren keurig vol-

DE GROTE RAADSVERGADERING IN DE HEMEL

Voordat deze aarde werd geschapen, zodat wij erop konden leven, leefden wij heel gelukkig als geestelijke kinderen van onze Hemelse Ouders. Onze geest zag eruit zoals het stoffelijke lichaam dat wij nu hebben en iedere geest had duidelijk een eigen persoonlijkheid met sterke en zwakke kanten. Terwijl wij in die geestelijke wereld leefden, groeiden wij totdat wij geen vooruitgang meer konden maken

zonder een stoffelijk lichaam. Wij wilden onze waardigheid om te worden zoals onze Hemelse Vader bewijzen en wilden dus heel graag een stoffelijk lichaam ontvangen en aan onze proeftijd beginnen.

En dus riep onze Hemelse Vader een grote raadsvergadering bijeen. Alle edelen en groten die op aarde zouden wonen waren er — toekomstige profeten, apostelen, presidenten, moeders en va-

ders, en allen die in de laatste dagen naar de aarde toe zouden komen om het evangelie aan de mensen van de wereld te leren.

Onze Hemelse Vader legde uit dat er een aarde voor ons zou worden klaargemaakt en dat wij allemaal een stoffelijk lichaam zouden krijgen. Wij waren zo blij met deze kans om vooruitgang te maken, dat wij juichten en onze Hemelse Vader lof toezongen. Onze Hemelse Vader vertelde dat wij een vrije wil zouden krijgen, we zouden zelf mogen kiezen wat wij wilden doen. Hij wist dat wij betere mensen zouden worden en gelukkiger zouden zijn als wij met onze vrije wil zelf het goede konden kiezen. Maar een vrije wil betekende ook dat wij het verkeerde konden kiezen. Om ons te helpen het goede te kiezen, zou Hij ons het evangelie leren, zodat wij zouden weten hoe wij moesten leven.

Onze Hemelse Vader vertelde ons dat wij niets meer zouden weten van ons leven in de hemel als wij eenmaal op de aarde geboren waren. Het aardse leven zou een proeftijd zijn om te zien of wij het goede of het kwade zouden kiezen. Wij zouden in geloof moeten wandelen en moeten leren op God te vertrouwen zonder Hem te kunnen zien. Onze Hemelse Vader wist dat deze proeftijd ons sterker zou maken. Hij wist uit eigen ervaring dat het soms heel moeilijk is om het goede te kiezen, maar Hij wist ook dat wij geen vooruitgang konden maken en dat wij niet zoals Hij konden worden zonder naar aarde te gaan. Hij wist dat sommigen het verkeerde zouden kiezen en niet bij Hem terug zouden komen. Daar werd Hij heel verdrietig om, want onze Hemelse Vader houdt van al zijn kinderen.

Omdat onze Hemelse Vader wist dat wij allemaal fouten zouden maken, legde

Hij ons uit dat wij een Heiland nodig zouden hebben, iemand die bereid zou zijn om verzoening te doen voor onze zonden, zodat wij ons konden bekeren en vergeving konden ontvangen. Eén van de geesten onder ons was gelijk God. Hij bood aan zijn Hemelse Vader en alle geestelijke kinderen te dienen door die Heiland te zijn. Dat was Jezus. Omdat Hij zoveel van ons, zijn broers en zusters, hield, bood Hij aan zijn leven te geven als verzoening voor onze zonden. Hij zou ons ook leren wat wij moeten doen om bij onze Hemelse Vader terug te kunnen keren. Zonder ook maar iets voor zichzelf te verlangen zei Hij tegen onze Hemelse Vader: „Uw wil geschiede, en U zij de heerlijkheid, in der eeuwigheid.” Toen zei Lucifer, een andere geestelijke zoon van God: „Zie, hier ben ik, zend mij, ik wil Uw zoon zijn, en ik zal het ganse mensdom verlossen, dat niet één ziel verloren ga, en ik zal het voorzeker doen; geef mij daarom Uw eer.”

Lucifer kwam in opstand tegen het plan van onze Hemelse Vader en wilde al Gods kinderen dwingen om naar de hemel terug te keren. Hij wilde onze grootste gave, het recht om zelf te kiezen, wegnemen. Lucifer zou niemand hebben toegestaan om een verkeerde keus te maken; wij zouden net marionetten zijn geweest, waarbij Lucifer aan de touwtjes trok. Wij zouden nooit hebben geleerd ons uiterste best te doen en wij zouden niet als onze Hemelse Vader hebben kunnen worden.

Sommigen van Gods kinderen waren voor Lucifers plan. Een derde van alle geesten besloot hem te volgen.

Onze Hemelse Vader wist dat Lucifers plan niet kon slagen en dat hij hebzuchtig en opstandig was, dus werd Jezus als de Heiland gekozen, terwijl Lucifer werd af-

gewezen. Toen werd Lucifer heel boos, hij en zijn volgelingen weigerden nog steeds om het plan van onze Hemelse Vader aan te nemen. Zij maakten ruzie met degenen die het niet met hen eens wilden zijn.

Onze Hemelse Vader hield van deze geestelijke kinderen, maar omdat zij opstandig waren en weigerden te gehoorzamen, waren zij niet langer waardig om bij Hem te blijven. Omdat zij het plan hadden verworpen, konden zij niet op de aarde worden geboren en een stoffelijk lichaam ontvangen. De enige mogelijkheid was om hen uit de hemel te werpen.

Velen van degenen die hun Hemelse

Vader volgden werden geordend om op aarde bijzondere dingen te doen. Natuurlijk zouden wij nog steeds onze vrije wil hebben; wij zouden nog steeds moeten kiezen of wij deze dingen al dan niet zouden doen. Ieder van ons ontving ook bijzondere talenten, die wij konden vergroten door ze met anderen te delen. Onze Hemelse Vader zorgde voor alles wat wij nodig zouden hebben om te worden zoals Hij. □

(Dit verhaal staat in Abraham 3:21-28 en Mozes 4:1-4.)

Neeltje

Neeltje was een verdrietig nijlpaard, want er zou vandaag een talentenjacht in het oerwoud zijn. Al Neeltjes vrienden en vriendinnen zouden eraan meedoen — allemaal behalve Neeltje. Neeltje had geen bepaald talent. Ze danste niet. Ze zong niet. Ze jongleerde niet met van allerlei vruchten, ze kon geen kopje duikelen en ook niet op de trommel spelen. En ze kende helemaal geen grappige verhalen. Ze was maar een heel gewoon nijlpaard.

„Ach, kokosnoten nog an toe,” zuchtte Neeltje, „er moet toch wel iets zijn wat ik kan doen.”

Neeltje kreeg een idee en ging naar de dansschool van Madame Gazelle. „Wilt u me leren dansen?” vroeg Neeltje.

„Ik zal het proberen,” antwoordde Madame Gazelle.

Neeltje deed een paar roze dansschoentjes aan. Ze leerde ronddraaien en ze leerde een buiging maken. Ze

sprong gracieus in de lucht. Maar wanneer Neeltje neerkwam, schudde het hele oerwoud. De apen en bananen regenden uit de bomen, muizen werden van de weeromstuit in de lucht geslingerd en iedereen klaagde over het schuddende oerwoud.

Neeltje wilde haar vrienden niet boosmaken, dus hield ze maar op met dansen. Ze ging eens praten met Ottilie Olifant, die beroemd was wegens haar mooie zingen. „Kun je mij ook leren zingen?” vroeg Neeltje.

„Natuurlijk kan ik dat,” antwoordde Ottilie.

„Luister maar.” Ze stak haar slurf omhoog en zong een leuk kinderliedje. Ze had een prachtige stem. „Zo, en nu is het jouw beurt,” zei Ottilie.

Neeltje brulde het liedje na zo hard als ze maar kon. Haar vriendjes in het oerwoud moesten hun oren bedekken. Pietje Python schrok zo erg, dat hij uit zijn boom-

en de Talentenjacht

Paula DePaolo

huis viel. „Lieve help,” riep Otilie. „Dat wordt niks.”

En dus ging Neeltje de chimpansees opzoeken, die het beste trapezenummer van het hele oerwoud hadden. „Toe, jongens,” smeekte Neeltje, „leer me alsjeblieft hoe ik me van de ene boom naar de andere moet slingeren.”

„Okee,” zei Sjakie Chimpansees.

„Maar dan moet je eerst leren zo in een boom te klimmen.” In minder dan geen tijd zat hij boven in de boom, vanwaar hij Neeltje toewuifde. Neeltje worstelde zich omhoog in de boom achter Sjakie aan. De boom begon door te buigen.

„Hij begeeft het!” gilden de chimpansees die stonden te kijken. De boom viel met donderend geraas om en Neeltje en Sjakie smakten op de grond. De chimpansees waren blij dat Neeltje niet boven op hun hoofd was neergekomen. Maar Neeltje was helemaal niet blij.

„Ik zal nooit mee kunnen doen aan de

talentenjacht,” riep ze wanhopig. „Ik leer je wel hoe je ringen op je neus moet vangen,” bood Nico Neushoorn aan.

„Maar ik heb geen hoorn op mijn neus zoals jij,” antwoordde Neeltje.

„O,” zei Nico. „Dat was ik helemaal vergeten.”

„Ik zal je leren jongleren met grote keien,” bood Bart Baviaan aan.

„Geweldig!” juichte Neeltje. Meteen slingerde ze twee keien de lucht in.

„Au.” Ze kwamen op Barts hoofd terecht en hij ging vlug naar huis om er een verband om te laten doen.

„Ik ken een goede mop,” lachte Harry Hyena, „maar die heb ik nodig voor de talentenjacht. Ik wou dat ik er nog eentje had voor jou, Neeltje.”

Tara Tijger probeerde Neeltje te leren op een mondharmonicaatje te spelen. Maar Neeltje slikte het per ongeluk in.

„Ach,” zei ze boos, „ik heb die hele talentenjacht niet nodig. Ik ga fijn zwem-

men." Neeltje zwom de hele middag lekker rond in het meer. Als ze moe was, deed ze een dutje in het water. Ze werd wakker van een heleboel stemmen.

„Neeltje! Neeltje!” werd er geroepen.

Neeltje deed haar ogen open. Daar op de oever stonden al haar vriendjes uit het oerwoud. Ze hadden hun kleren voor de talentenjacht al aan.

„Neeltje!” riep Madame Gazelle. ‘We hebben je nodig.’

„Mij?” vroeg Neeltje verwonderd. Ze zwom naar de oever.

„We zitten met een verschrikkelijk probleem,” vertelde Otilie, „en jij bent de enige die ons daarbij kan helpen.”

„Wat kan ik daar nou aan doen?” zuchtte Neeltje.

„Tja, weet je,” zei Sjakie, „wij doen allemaal mee aan de talentenjacht en nu is er niemand om naar ons te kijken en te zeggen wie er gewonnen heeft.”

„O, maar dat kan ik wel!” riep Neeltje.

En dus zat ze op de allereerste rij. Ze klapte zo hard als ze maar kon. Ze riep en ze floot en ze stampte met haar voeten. „Hoera! Bravo! Bis!” riep ze. „Meer! Meer! Meer!”

Toen iedereen aan de beurt was geweest, klapte Neeltje zo lang, dat alle dieren wel tien keer bij open doek voor haar bogen. „O, jullie waren allemaal zo geweldig,” zei Neeltje, „dat ik niet kan besluiten wie de beste is —”.

„De winnares,” kondigde Tara Tijger aan, „is Neeltje Nijlpaard!”

„Ik?” riep Neeltje uit. „Maar ik heb helemaal niet meegedaan.”

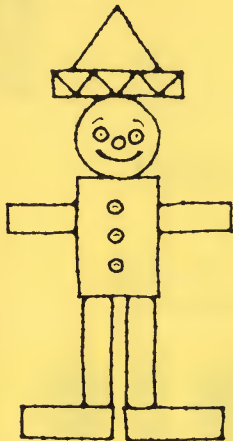
„Toch wel,” legde Pietje Python uit. „Jij was het beste publiek dat een talentenjacht ooit heeft gehad.”

Iedereen klapte voor Neeltje, die een diepe buiging maakte. Daarna nam zij haar prijs in ontvangst, een grote mand met fruit, en ging als dolgelukkig nijlpaard naar huis. □

VOOR DE GRAP

KNAPPE KUNST

Arline Rose

Wat weet je van kunst? Weet jij de waarde van een tekening? Kijk eens naar deze; als iedere driehoek 2 punten waard is, iedere cirkel 3 en iedere rechthoek 4, hoeveel is hij dan waard?

DOOR DE HOEPEL HEEN

Roberta L. Fairall

Kun je de bal in de korf krijgen zonder over de strepen heen te lopen?

VOOR DE GRAP BOOGSCHUTTERS- DOOLHOF

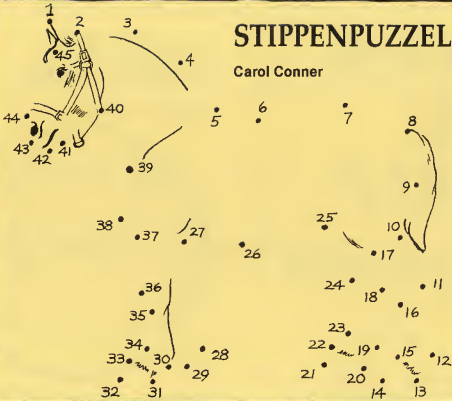
Roberta L. Fairall

Wijs de boogschutter de weg naar het doel.

STIPPENPUZZEL

Carol Conner

VAZENPUZZEL

Sophie Wessel

Kun je twee vazen vinden
die precies hetzelfde zijn?

doende plankjes, met daaraan lontjes bevestigd, voor ons klaar gehangen, en bakken met vet klaar gemaakt op een gemiddelde temperatuur van 60° C. Ieder mocht een plankje met lont nemen, en de lont in het verwarmde vet

houden, er gelijk weer uithalen en rustig een minuut wachten totdat het vet aan de lont afgekoeld was. Dit werd net zo vaak herhaald totdat de juiste kaarsdikte bereikt was. Maar dat was nog niet alles. De heer Nuis toonde ons ook

hoe je een kaars kunt vormen door er op bepaalde plaatsen in te knijpen terwijl hij nog zacht is. Door dan bijvoorbeeld de kaars te draaien kun je er een spiraal in maken. Zelfs toonde de heer Nuis ons een kaars waar een knoop in gelegd was.

De heer van Straten toonde ons hoe een zandkaars wordt gemaakt. Hij vertelde dat de zandkaars al gemaakt werd door de Bedoeïenen, die in groten getale door de woestijnen van Noord-Afrika zwierden. Zij maakten een kaars door dierlijk vet te verhitten en dit in een zandkuiltje te gieten. Tijdens het afkoelen trok het vet in het zand, waardoor een harde laag gevormd werd die bij het gebruik van de kaars als bakje fungeerde. Deze methode wordt nog steeds gebruikt voor het maken van zandkaarsen.

Toen alle kaarsen klaar waren, werden deze 5 maal in koud water gedompeld om ze goed af te laten koelen. We mochten de kaarsen mee naar huis nemen - dat is altijd een leuk aandenken aan zo'n fijne dag met elkaar.

Na het bezoek aan de kaarsenmakerij gingen we terug naar de kerk, waar we samen de lunch gebruikten. Enkele zusters waren de hele ochtend bezig geweest om heerlijke soep en sandwiches te maken.

Na de lunch werden er drie groepen gevormd, die onder leiding van zuster van der Put een sportief spelletje volleyball speelden. Al te snel was deze dag voorbij en moesten de meisjes afscheid nemen van elkaar, in de hoop elkaar weer te zien tijdens de moeder-dochterdag of in het jonge-vrouwenkamp.

Deze dag werd dan ook afgesloten met een gebed in dankbaarheid voor dit soort programma's in de Kerk, waar zowel leidsters als jonge vrouwen veel plezier aan beleven.

Catharina Grob.

De gemeente Haarlem is een wijk geworden!

Op zondag 22 januari 1984 heeft ringpresident Hulleman van de ring Den Haag Nederland tijdens een gemeentekonferentie in Haarlem bekend gemaakt dat deze gemeente het predikaat "wijk" heeft ontvangen. Dit besluit van het Eerste Presidium van onze kerk kan als een beloning worden gezien voor de inzet van de leden en besturen van deze gemeente in de afgelopen jaren.

De leiding blijft in handen van het oude bestuur, dat na de dienst werd aangesteld als bisschop van de wijk Haarlem.

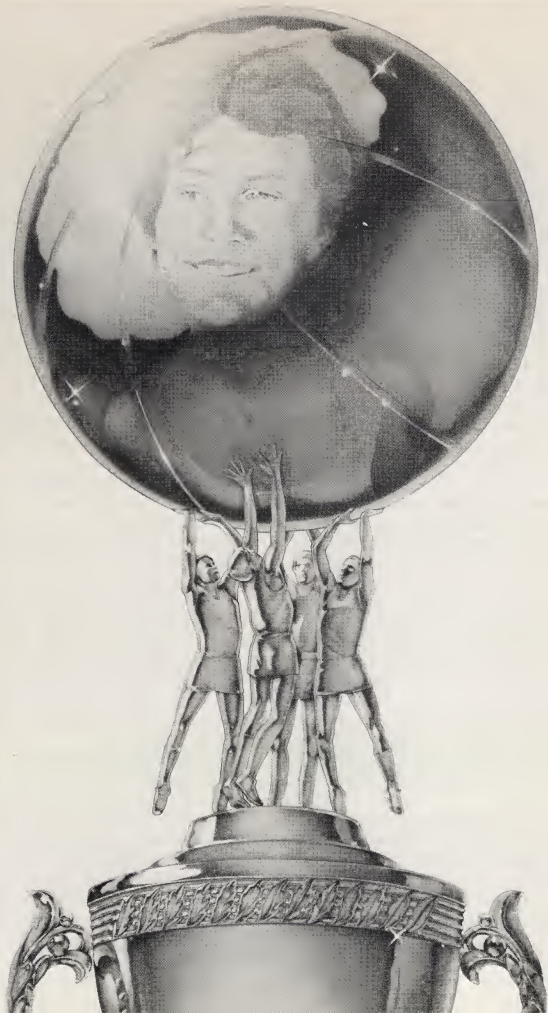
Bisschop J. Peters gaf een jaaroverzicht van de activiteiten en vorderingen in 1983, waarbij vooral het sterk groeiende jeugdwerk werd genoemd. Voor 1984 zijn reeds vele plannen gemaakt, zoals het starten van de scouting en het houden van zogenaamde "gastendiensten", waarin speciaal thema's worden behandeld die ook buitenstaanders zullen interesseren. De eerste gastendienst was vastgesteld op 26 februari; het onderwerp "Profeten in alle tijden" zou door twee sprekers worden behandeld.

In 1984 wordt tevens de goedkeuring verwacht om het kerkgebouw uit te breiden met enige leslokalen. Dit is vooral voor het jeugdwerk hard nodig; momenteel wordt het jeugdwerk gehouden in een kleuterschool in de nabijheid van het kerkgebouw.

Er bestaan ook nog plannen om de kapel te vergroten, maar dat kan pas als het aantal aanwezigen tijdens de avondmaalsdiensten met 25% is toegenomen. Dit is een nieuwe uitdaging voor de wijk Haarlem om met enthousiasme de evangelieboodschap uit te dragen aan de velen die nog zoekende zijn.

zelfverzekerd en gingen weg om in de buurt wat te drinken. De eerste wedstrijd begon zonder hen, maar de reservespelers weerden zich prima. Op dat moment kwam de bisschop binnen met Billie. Beide teams waren goed gecoacht. Wij waren aan elkaar gewaagd, maar we verloren. We konden het ons niet veroorloven onze beste spelers nog achter te houden. De volgende wedstrijd moest gewonnen worden wilden we twee van de drie winnen en als kampioen tevoorschijn komen.

Billie was tijdens de eerste wedstrijd geen moment van de zijde van de coach geweken. „Nú? Moet ik nú spelen? Wilt u dat ik nú meedoe?” Zijn vasthoudendheid was irritant. „Ga maar zitten, Billie,” zei de coach vriendelijk, maar toch op een toon die geen tegenspraak dulde. „Ik zal je wel waarschuwen als het zover is.”

Aan het eind van de wedstrijd kon Billie niet langer wachten. De stand zei hem niets. Alleen méé mogen spelen was voor hem van belang. De coach keek Billie aan; een hele poos worstelde hij met zichzelf. Het was altijd zijn beleid geweest alle jongens mee te laten spelen. Zou hij daar nu van afwijken? Was het principe belangrijker dan het spel?

Dit was een unieke groep jongens. Nog maar enkele weken daarvoor had de coach tegen ons gezegd, dat iedere coach op een zeker moment in zijn leven de kans hoorde te krijgen om met een groep zoals wij te werken. Hij had het gevoel dat wij in staat waren principes te begrijpen. Nee, hij had geen keus: hij moest Billie laten spelen.

De tegenstanders serveerden — regelrecht op Billie. Nog een service — op Billie; en nog één. Keer op keer werd er op Billie geslagen. De andere coach vroeg om time-out; hij sprak zijn serveerder toe. Nog een service — recht op Billie. De

stand was 11-0; er was geen enkele service teruggespeeld. Eindelijk werd er in het net geserveerd, maar het was te laat. De eindstand was 15-6. We hadden dit jaar moeten winnen, maar we verloren.

Het andere team liep met gebogen hoofden van het veld af. We vochten tegen onze tranen. We begrepen er niets van. We gingen naar buiten en de coach probeerde het ons uit te leggen. „Ik dacht dat ik de juiste beslissing had genomen.” Zelfs hij moest vechten om zijn kalmte te bewaren. „Ik geloof nu eenmaal dat het belangrijk is dat iedereen meespeelt. Ik heb altijd iedereen laten meespelen. Ik hoop dat ik op de juiste koers zit.” De bisschop stond er ook bij, samen met Billie. Het leek alsof hij iets wilde zeggen, maar niet wist was. Tenslotte was het Billie die zei: „Ziezo, we hebben maar mooi gewonnen!”

Daarna begonnen er dingen te gebeuren. De bisschop gaf een les in de priesterschapsvergadering over winnen. Hij vertelde over een inactieve vader die naar de tempel zou gaan omdat zijn gehandicapte zoon zo liefdevol in ons quorum was opgenomen. Hij zei dat dat ècht winnen was. Iemand zei dat als Billie volleybal kon spelen, hij ook naar de priesterschapsvergadering kon komen. Plotseling maakte Billie echt deel uit van ons quorum. Wij hadden een volleybaltoernooi in hem geïnvesteerd en hij was belangrijk voor ons.

Het basketballseizoen brak aan. Iedereen kende Billie nu. Iedereen wist dat hij mee zou spelen. De scheidsrechters wisten wat zij moesten doen wanneer hij probeerde met de bal te dribbelen. De teams hielden rekening met zijn handicap. Hij hoorde er echt helemaal bij.

Het was weer tijd voor het ringtoernooi. Wij wonnen van de andere teams in

de ring en de laatste wedstrijd was tussen ons en hetzelfde team waarvan wij verloren hadden bij het volleybaltoernooi.

Wel, in de eerste helft van de wedstrijd waren wij aan elkander gewaagd, maar daarna ging alles mis voor ons. De coach had wel in de gaten wat er gebeurde en tegen de tijd dat de laatste tien minuten in waren gegaan, was het wel duidelijk dat wij het die avond niet zouden redden. Terwijl wij een manier probeerden te verzinnen om quitte te raken met de jongens die ons bij het volleyballen hadden geklopt, gebeurde er iets wonderlijks op het basketbalveld.

Billie was aan het aanvallen. Hij kon de bal eigenlijk niet schieten. Hij had een verschrompelde arm en hand en was niet in staat de bal veel richting te geven. Maar iedere keer dat hij de bal in zijn bezit kreeg, riep de coach van de tegenstanders dat iemand een fout moest begaan tegen Billie. Ik wond me op. Zelfs de toeschouwers konden hun oren niet geloven. Waarom zat onze bisschop toch te lachen? Eén van de tegenspelers raakte Billie even aan. De scheidsrechter floot om een vrije worp en op dat moment begreep iedereen — en zelfs ik — wat er gaande was. Billie kreeg een vrije worp. Hij kreeg er zelfs twee als gevolg van opzettelijke fouten, en toen deze niet lukten, stapte een van de jongens van het andere team te vroeg in, waarna Billie weer mocht schieten, en daarna zelfs nog een paar keer.

Alle supporters vuurden Billie met hun geklap en geroep aan; niet alleen wij juichten hem toe, maar ook het andere team. Was dit wel verliezen? Iedereen stond aan dezelfde kant. Het scheen niemand te kunnen schelen wat de stand was; iedereen hielp Billie. Beide teams waren hem aan het aanvuren.

Dit jaar moesten wij winnen. Hoe kon de coach Billie dan laten spelen, terwijl wij er toch al zo slecht voorstonden?

Billie nam die avond een groot aantal vrije worpen.

Iedereen juichte en lachte; en Billie was de held van de avond. Wie had er gewonnen? Zij, en wij, en de ring.

Wij ontdekten dat wanneer we onszelf vergeten en niet meer letten op onze zelfzuchtige verlangens, doelpunten minder belangrijk zijn dan mensen; en wij ontdekten dat wij allemaal om hetzelfde gaven. De knapen van het andere team zijn zo kwaad nog niet. De scheidsrechters zijn eigenlijk heel geschikt. En een wedstrijd verliezen betekent niet het einde van de wereld, zeker niet wanneer je toch aan het winnen bent.

We zijn dat jaar doorgedrongen tot de scouting-olympiade. We speelden volleybal- en basketbalwedstrijden, waarvan wij er sommige wonnen en andere verloren. Maar onze investering in Billie hield stand en wij leerden een aantal teams — of liever gezegd, Billie leerde een aantal teams — dat winnen alleen zin heeft wanneer je, zoals de bisschop zei, „je eigen karakter ermee opbouwt”. En dat is hetgeen wij leerden van Billie's karakter.

Onze bisschop zei dat Billie er is om ons te onderwijzen. We houden hem nu allemaal wat beter in de gaten om te zien wat voor lessen wij nog meer van hem kunnen leren. □

GOD HAD DE WERELD ZO LIEF

President Spencer W. Kimball

Voordat ik president van de kerk werd, had ik als lid van het Quorum der Twaalf Apostelen de opdracht een aantal Zuid-Amerikaanse landen te bezoeken om verschillende vergaderingen met de heiligen bij te wonen. Wij werden er goed ontvangen door hun leiders en door de pers.

Ik werd geboeid door een opmerking van een vertegenwoordigster van één van de grootste kranten in Brazilië. Zij had de dag daarvoor, op zondag, mijn toespraak gehoord, waarin ik in tamelijk forse bewoordingen had gesproken over de herstelling van het evangelie. Zij vroeg mij waarom Christus was gekruisigd.

„Omdat Hij zei: „Ik ben de Zoon van God,“” antwoordde ik.

Ik schrok van haar volgende opmerking: „Dat had Hij zeker niet moeten zeggen, want dat was Hij eigenlijk niet, wel?”

Ik dacht dat zij een grapje maakte. Ik keek haar een ogenblik aan en dacht dat ze zou gaan lachen, maar het was haar volle ernst. Ik antwoordde ferm: „Hij zei dat Hij de Zoon van God was omdat Hij dat *inderdaad* was.”

Enige tijd later las ik een artikel in de paaseditie van een krant uit één van de grootste steden in Zuid-Amerika. Het was geschreven door een geestelijke met een hele reeks titels achter zijn naam. In het hele artikel maakte hij geen enkele keer gewag van de Heer van hemel en aarde, de Verlosser, de Heiland. Hij sprak steeds alleen over „Jezus”. Hij haalde twee of drie verzen uit de Schriften aan waarin Jezus van Nazaret werd aangeduid als iets meer dan de zoon van een timmerman, maar in al zijn schrijven gaf hij de Christus, die zijn kostbare bloed voor hem had vergoten, geen enkele keer een andere titel.

Tijdens diezelfde reis vroeg ik vierhonderd zendelingen die met mij vergaderd

„Toen . . . nam (Simeon) het (kind) in zijn armen en hij loofde God en zeide: Nu laat Gij, Here, uw dienstknecht gaan in vrede . . . want mijn ogen hebben uw heil gezien.”
(Lucas 2:28-30.) Schilderij van J. J. Tissot.

waren: „Wat vindt gij van Christus en hetgeen er over Hem wordt beweerd?” En ik hoorde vierhonderd inspirerende getuigenissen van jonge mensen — vaste getuigenissen die één en al overtuiging uitstraalden.

Ik moet daarbij denken aan de woorden van Paulus: „Ook ben ik, toen ik tot u kwam, broeders, niet met schittering van woorden of wijsheid u het getuigenis van God komen brengen.

Want ik had niet besloten iets te weten onder u, dan Jezus Christus en die gekruisigd.” (1 Korintiërs 2:1-2.)

Ik kon niet inzien hoe wij Pasen werkelijk konden vieren zonder het over de Heer Jezus Christus te hebben. Tenslotte weten zelfs de duivels dat Jezus de Christus is. Bij één gelegenheid voer een boze geest roepende uit en zeggende: „Gij zijt de Zoon van God. En Hij bestrafte hen en liet hun niet toe te spreken, omdat zij wisten, dat Hij de Christus was.” (Lucas 4:41.) Bij een andere gelegenheid „antwoordde (de boze geest) en zeide tot hen: Jezus ken ik en van Paulus weet ik, maar wie zijt gij?” (Handelingen 19:15.) En een andere keer „schreeuwden (zij), zeggende: Wat hebt Gij met ons te maken, Zoon van God? Zijt Gij hier gekomen om ons vóór de tijd te pijnigen?” (Matteüs 8:29.)

Volgens mij was Pilatus zo goed als overtuigd van de ware identiteit van de Heiland en drong zijn geweten erop aan Hem vrij te laten. Tengevolge van politieke ambities en andere overwegingen, en ondanks de waarschuwing van zijn vrouw, gaf hij Hem toch over om gekruisigd te worden. Maar zelfs toen liet hij op het kruis in drie talen — Hebreeuws, Grieks en Latijn — dit beroemde opschrift schrijven: „Jezus, de Nazoreëer, de Koning der Joden.” Dit zinde de joden

niet en zij deden als volgt hun beklag bij Pilatus: „Schrijf niet: De Koning der Joden, maar dat Hij gezegd heeft: IK ben de Koning der Joden.

Pilatus antwoordde: Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.” (Johannes 19:19-22.)

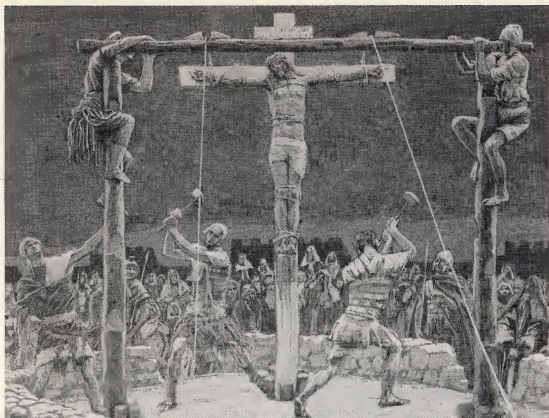
U heeft gelezen over Natanaël, de man in wie geen bedrog was, die bij het aanschouwen van de Christus zei:

„Rabbi, Gij zijt de Zoon van God, Gij zijt de Koning van Israël!” (Johannes 1:50.)

De transformatie van Paulus had nauwelijks haar beslag gekregen en hij had amper weer de beschikking over zijn gezichtsvermogen na zijn ongewone ervaring, toen „hij terstond in de synagogen verkondigde, dat Jezus de Zoon van God is”. (Handelingen 9:20.)

Waarom vermijden geestelijken opzettelijk de namen van de godheid die zij liever alleen maar Jezus willen noemen? Er zijn tienduizenden Jezussen in de wereld. In Spaans-talige landen is het een heel gewone naam. Maar er is slechts één Jezus geweest die de Vorst des Lichts, de oorzaak van ons heil werd.

Joseph Smith zei: „Ik had werkelijk een licht gezien, en in het midden van dat licht heb ik twee personen gezien, en Zij hebben waarlijk tot mij gesproken, en al werd ik gehaat en vervolgd, omdat ik zei dat ik een visioen had gezien, het was toch waar; en zolang als de mensen mij vervolgden, smaadden en ligende alle kwaad over mij spraken, omdat ik dat zei, kwam de vraag bij mij op: Waarom word ik vervolgd wegens het vertellen van de waarheid? Ik heb werkelijk een visioen gehad, en wie ben ik dat ik God kan weerstreven, of waarom denkt de wereld dat ze mij kan doen loochenen wat ik wel terdege heb gezien? Want ik heb een visioen gezien; ik wist het, en ik wist dat God

„Het was het derde uur, toen zij Hem kruisigden.“ (Marcus 15:25.)

het wist, en ik kon het niet ontkennen, en durfde dat ook niet; want ik wist dat ik daarmee zou zondigen tegen God, en onder veroordeling komen.” (Joseph Smith — Geschiedenis 25.)

Weet u nog wat Petrus zei toen de discipelen werden gevraagd: „Wie zeggen de mensen, dat de Zoon des mensen is?” Zij antwoordden dat de mensen dachten dat Hij Elia of één van de andere profeten was, waarna de Heer hun vroeg, en ik kan mij zijn doordringende blik en zijn vragen-de, verwachtingsvolle ogen voorstellen: „Maar gij, wie zegt gij, dat Ik ben?” En het antwoord was één van de spannendste en heerlijkste aller uitspraken: „Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God!” En de uitspraak die daarop volgde mag nooit over het hoofd worden gezien:

„Vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader, die in de hemelen is.” (Matteüs 16:13-17.) Met andere woorden, geen mens heeft u dit verteld, maar mijn Vader heeft het u geopenbaard; er is u een grote openbaring gegeven en u bent zich daarvan bewust.

Ik stelde vierhonderd zendingen de vraag van de Heer, waar iedere man, iedere vrouw en ieder kind op aarde mee geconfronteerd wordt: „Wie zegt gij dat Ik, de Zoon des mensen, ben?” En ik was verheugd de honderden antwoorden te horen: „Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God.”

En dat is het getuigenis dat ik bij u achterlaat, dat Jezus inderdaad de Christus is, de levende Zoon van de levende God.

□

„IK LIEP VANDAAG WAAR JEZUS HEEFT GELOPEN”

President Harold B. Lee

*President Lee was eerste raadgever in het
Eerste Presidium toen hij in 1972 dit artikel schreef
over zijn bezoek aan het heilige land.*

*President Lee was president van de kerk
vanaf juli 1972 tot aan zijn dood in december 1973.*

Drie heerlijke dagen lang liepen wij op heilige grond en waren wij ons bewust van de invloed van de grootste mens die ooit op deze aarde heeft geleefd, Jezus de Christus, de waarlijke Zoon van de levende God.

Op weg naar het heilige land lazen wij samen de vier evangeliën en iedere keer dat wij onze hotelkamer verlieten baden wij dat de Heer onze oren doof zou maken voor hetgeen de gids te zeggen had over de historische plaatsen, maar ons uitermate gevoelig zou maken voor geestelijke indrukken, zodat wij zouden weten waar de heilige gebeurtenissen werkelijk hadden plaatsgevonden.

Daar in het heilige land begon ik voor het eerst waardering te krijgen voor dat prachtige gewijde refrein: „Ik liep vandaag waar Jezus heeft gelopen.”

Terwijl wij in een huurauto en in gezelschap van een bekwame gids de ongeveer negen kilometer aflegden tussen de ommuurde stad Jeruzalem en het plaats-

je Betlehem, dat genesteld ligt tussen de heuvels van Judea, konden wij in onze verbeelding dat heerlijke kerstlied horen zingen:

*O Bethlehem, gij kleine stad,
Wat is uw sluimer zoet,
Het sterrenheir ziet zwiingend neer
Terwijl 't zijn ronde doet.
Maar in uw donk're straten
Het eeuwig licht verscheen,
De hoop en vrees van alle vlees
Zijn thans in u bijeen.
(Heilige lofzangen, nr. 95.)*

Achter ons en aan onze linkerhand bevond zich het veld van de herders. Terwijl wij de hellingen bekeken waar de schapen nog steeds graasden zoals zij welhaast tweeduizend jaar geleden ook had-

*Het graf in de hof.
(Foto van Eldon K. Linschoten.)*

den gedaan, drong de betekenis van het verhaal van de herders tot ons door.

„En er waren herders in diezelfde landstreek, die zich ophielden in het veld en des nachts de wacht hielden over hun kudde.

En opeens stond een engel des Heren bij hen en de heerlijkheid des Heren omstraalde hen, en zij vreesden met grote vreze.

En de engel zeide tot hen: Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk zal ten deel vallen:

U is heden de Heiland geboren, namelijk Christus, de Here, in de stad van David." (Lucas 2:8-11.)

Weldra stonden wij, als het ware samen met de herders, bij de ingang van een grot die uit de rots is uitgehouwen en die zich nu bevindt in de crypte van de kerk van de geboorte. Wij meenden daar een soort geestelijke verzekering te voelen dat dit inderdaad een heilige plek was.

Voorbij Jericho, de palmstad, werden wij weer een heerlijke geest gewaar aan de oever van de Jordaan, waar de moedige Johannes de Doper de Zoon des mensen heeft gedoopt. Deze heilige gebeurtenis is als volgt opgetekend:

„Terstond nadat Jezus gedoopt was, steeg Hij op uit het water. En zie, de hemelen openden zich, en hij zag de Geest Gods nederdalen als een duif en op Hem komen.

En zie, een stem uit de hemelen zeide: Deze is mijn Zoon, de geliefde, in wie Ik mijn welbehagen heb." (Matteüs 3:16-17.)

Een kilometer of vijf buiten de ommuurde stad Jeruzalem reden we langs de weg naar het huis van Marta en Maria en Lazarus, waar de Meester prettiger gezelschap vond dan in Jeruzalem, onder de

vele zelfgenoegzame joden. Op korte afstand van de plek waar Marta en Maria hebben gewoond, ligt de uit de rotsen gehouwen graftombe van Lazarus. Terwijl wij bij de ingang stonden, dachten wij terug aan het drama dat daar had plaatsgevonden en hoe de Heiland vlak voor de opwekking van Lazarus de betekenis van zijn grote zending als volgt aan Maria had bekendgemaakt:

„Ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven, en een ieder, die leeft en in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven."

En in gedachten konden wij Marta's vurig getuigenis horen: „Ja, Here, ik heb geloofd, dat Gij zijt de Christus, de Zoon van God, die in de wereld komen zou." (Johannes 11:25-27.)

In onze verbeelding was het alsof wij getuigen waren geweest van het wonder van de opwekking van Lazarus, hadden gezien hoe de Heiland bij de ingang van het graf naar de met doeken omwonden Lazarus getuurd had, die al een paar dagen begraven was geweest, en op gebiedende toon had gezegd: „Lazarus, kom naar buiten!" (Johannes 11:43.) De macht van deze man Gods over de dood had zich laten gelden.

Het was van de top van de Olijfberg dat de Heiland ten hemel voer. Terwijl de discipelen Hem nastaarden totdat een wolk Hemaan hun ogen onttrok, waren er twee mannen in het wit, die tegen hen zeiden: „Galileese mannen, wat staat gij daar en ziet op naar de hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is naar de hemel, zal op dezelfde wijze wederkomen, als gij Hem ten hemel hebt zien varen." (Handelingen 1:11.)

Wij liepen over de heilige grond van deze plaatsen en deden dat weer in Getsemane. Daar, in de hof, één van de plaat-

De Olijfberg. (Foto van Lynn M. Hilton.)

sen die van zo'n grote geestelijke waarde is voor ons, staan acht oeroude knoestige olijfbomen. Het was hier dat Christus knielde, vlakbij de plek waar wij stonden. In gedachten meenden wij de hartverscheurende woorden te horen van zijn intense lijden, dat Hij in één van de grote openbaringen beschreef:

„Welk lijden Mij, God, de Grootste van allen, van pijn deed sidderen en uit iedere porie bloeden, en zowel lichamelijk als geestelijk deed lijden, en Ik wenste, dat Ik de bittere drinkbeker niet behoefde te drinken, en kon terugdeinzen." (Leer en Verbonden 19:18.)

Vervolgens had Hij gebeden: „Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze beker Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." (Matteüs 26:39.)

Ons bezoek aan Jeruzalem kwam tot een einde. Wij waren de gids gevolgd door de zaal waar, volgens de overleve-

ring, de Meester was geslagen en ter dood veroordeeld door een rechtbank die de gerechtigheid tot een aanfluiting maakte. Wij volgden de kruisweg naar de plek waar Christus, naar men veronderstelt, werd gekruisigd en naar de plek waar Hij zou zijn begraven. Wij waren echter van mening dat dit niet de authentieke plaatsen waren. Wij waren ons hier niet bewust van de geestelijke uitstraling die wij elders hadden gevoeld. En had Paulus, sprekende over de kruisiging, niet gezegd: „Daarom heeft ook Jezus, ten einde zijn volk door zijn eigen bloed te heiligen, *buiten de poort* geleden?" (Hebreeën 13:12; cursivering toegevoegd.)

Met andere woorden, Hij leed aan het kruis voor de zonde van de mensheid niet binnen maar buiten de poorten van Jeruzalem, terwijl de gidsen ons ervan trachtten te overtuigen dat zijn kruisiging binnen de muren van de stad had plaatsge-

vonden. Wat ons werd voorgehouden stroomde trouwens niet met de beschrijving die Johannes had gegeven van de plaats waar de kruisiging en de begrafenis plaats hadden gevonden, want hij zei:

„En er was ter plaatse, waar Hij gekruisigd was, een hof en in die hof een nieuw graf, waarin nog nooit iemand was bijgezet;

Daar dan legden zij Jezus neder wegens de Voorbereiding der Joden (het Pascha), omdat het graf dichtbij was.” (Johannes 19:41-42.)

Er was nog een plek die wij moesten bezoeken, de hof met het graf, die tegenwoordig eigendom is van de Kerk van de Verenigde Broeders. Wij werden er door de vrouwelijke gids en haar zoontje doorheen geleid alsof dit onderdeel van de rondgang er pas later aan toe was gevoegd. Vanuit deze hof konden wij een heuvel zien die buiten de poort van de ommuurde stad Jeruzalem lag en op korte afstand van de rechtszaal, die binnen de stadsmuren lag. De hof was hier vlakbij en bevatte een graf dat uit de rots was gehouwen. Blijkbaar was dit werk opgedragen door iemand die het zich kon veroorloven het door uitstekende vakmannen uit te laten voeren.

Iets scheen ons te vertellen dat wij ons hier op de heiligste van alle plekken bevonden en wij stelden ons voor dat wij getuige hadden kunnen zijn van de aangrijpende gebeurtenis die hier plaats had gevonden. Het graf heeft een ingang die kon worden afgesloten door er een grote steen voor te wentelen, hetgeen vergemakkelijkt werd door een stenen geleidingsrichel. De steen is er niet meer, maar de richel is nog te zien. Nadat Maria in het graf had gekeken en ontdekt had dat het lichaam verdwenen was, kwam zij wenende tevoorschijn.

„En Maria stond buiten dicht bij het graf, wenende. Terwijl zij dan weende, boog zij zich voorover naar het graf, en zij zag twee engelen zitten, in witte klederen, een aan het hoofdeinde en een aan het voeteneinde, waar het lichaam van Jezus gelegen had.

En zij zeiden tot haar: Vrouw, waarom weent gij? Zij zeide tot hen: Omdat zij mijn Here weggenomen hebben en ik weet niet, waar zij Hem neergelegd hebben.

Na deze woorden keerde zij zich om en zag Jezus staan, maar zij wist niet, dat het Jezus was . . .

Jezus zeide tot haar: Houd mij niet vast, want Ik ben nog niet opgevaren naar de Vader; maar ga naar mijn broeders en zeg hun: Ik vaar op naar mijn Vader en uw Vader, naar mijn God en uw God.” (Johannes 20:11-14, 17.)

Toen wij die avond vanaf het balkon van ons hotel over Jeruzalem heenkeken, tekende de berg Zion zich af tegen de lucht en daar was ook de toren van koning David, die, zo had men ons verteld, de plek aangaf waar het laatste avondmaal had plaatsgevonden vlak voordat de Heiland naar de overzijde van de beek Kedron was gegaan en vandaar naar zijn verraad en veroordeling en tenslotte zijn dood. Hier op deze berg Zion of in het Nieuwe Jeruzalem op het westelijk halffrond (onze schriftgeleerden zijn het er niet over eens welke van de twee het zal zijn), zal het grootste drama in de geschiedenis van de wereld zijn aanvang nemen ter inluiding van de wederkomst van de Heer. De Meester zelf heeft deze geweldige gebeurtenis als volgt beschreven:

„ . . . het Lam (zal) op de berg Zion . . . staan, en met Hem honderd vier en veertig duizend, die de naam van Zijn Vader op hun voorhoofd hebben geschreven . . .

De hof van Getsemane. (Foto van Gerald Silver genomen tijdens de expeditie van Lynn Hilton in 1976.)

En het zal een stem zijn als de stem van vele wateren, en als de stem eens groten donders, die de bergen zal vernederen, en de valleien zullen niet worden gevonden." (Leer en Verbonden 133:18, 22.)

„En dan zal de Here Zijn voet op de berg zetten, en deze zal in tweeën splijten, en de aarde zal beven en waggelen, en de hemelen zullen eveneens schudden.

En de Here zal Zijn stem doen horen, en alle einden der aarde zullen deze horen; en de natiën der aarde zullen treuren, en zij, die hebben gelachen, zullen hun dwaasheid inzien . . .

En dan zullen de Joden Mij aanzien, en zeggen: Wat zijn deze wonden in Uw handen en in Uw voeten?

Dan zullen zij weten, dat Ik de Here ben; want Ik zal tot hen zeggen: Het zijn de wonden, waarmede Ik ben geslagen in het huis Mijner vrienden. Ik ben het, Die

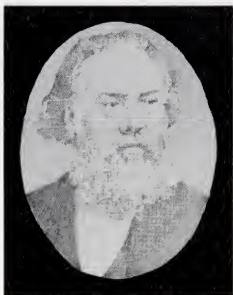
werd verheven. Ik ben Jezus, Die werd gekruisigd. Ik ben de Zoon van God." (Leer en Verbonden 45:48-49, 51-52.)

Toen wij de volgende ochtend langs de rotsachtige hellingen terugreden naar Tel Aviv en naar onze luchthaven, aanschouwden wij de arbeid van de terugkerende joden, die de woestijn doen „bloeien als een narcis", zoals de profeten hadden voorgezegd.

Na deze ervaringen heb ik een heel ander gevoel gehad over de zending van onze Heer en Heiland. Het was mij ingeprent op een wijze die ik nooit eerder had meegemaakt, wat het werkelijk betekent om een bijzonder getuige te zijn. Ik zeg met alle overtuiging van mijn ziel, dat Jezus leeft. Ik weet dat Hij inderdaad Gods Zoon is. En ik weet dat de weg tot zaligmaking gevonden wordt in deze kerk en in het evangelie van Jezus Christus.

DE VERLOREN APOSTEL

Calvin N. Smith

Gellustreerd door Ted Heninger

Thomas B. Marsh, één van de hedendaagse apostelen, had Joseph Smith op kunnen volgen als president van de kerk, maar hij verwierp de influisteringen van de Geest en werd een gebroken, verloren man.

In september 1830 ontving Thomas B. Marsh de volgende waarschuwing van de Heer: „Bestuur uw huisgezin in deemoed en zijt standvastig.” Als hij dat advies — dat tegenwoordig in afdeling 31 van Leer en Verbonden staat — ter harte had genomen, zou broeder Marsh en niet Brigham Young de senior-apostel zijn geweest en de opvolger van Joseph Smith als president van de kerk. Hij verkoos

echter de raad uit de hemel in de wind te slaan en betaalde een zware prijs voor zijn ongehoorzaamheid.

Thomas Baldwin Marsh werd op 1 november 1799 of 1800 geboren te Acton (Massachusetts). Hij had geen prettige jeugd. Hij liep van huis weg toen hij veertien was en had in de jaren daarop een aantal baantjes. In 1820 trouwde hij met Elizabeth Godkin en korte tijd later begon hij een kruidenierszaakje in New York. Enige jaren later werkte hij in een metaalgleterij in Boston, waar drukletters gegoten werden en waar hij een bekwaam letterzetter werd.

Hij was vanaf het begin van zijn huwe-

lijk zeer geïnteresseerd in godsdienst. Hij werd methodist, maar nam daar afstand van toen hij ervan overtuigd raakte dat zij niet voor honderd procent in harmonie was met de Schriften. Hij gaf de moed echter niet op, want in deze periode van zijn leven ontving hij een sterke geestelijke indruk dat de ware kerk van Jezus Christus weldra in haar volheid zou worden hersteld.

In 1829 werd hij door de Geest geïnspireerd om de waarheid te gaan zoeken in het westen van de staat New York. Toen hij hoorde van de ophanden zijnde uitgave van het Boek van Mormon, spoorde hij Martin Harris op, die hem vertelde wat de oorsprong van deze nieuwe schriftuur was.

Na enige tijd in Palmyra te hebben doorgebracht, keerde Marsh terug naar Boston met een afschrift van de eerste 16 bladzijden van het manuscript van het Boek van Mormon. Toen hij ze aan zijn vrouw liet zien, was zij er, net als Thomas zelf, gelijk van overtuigd dat het werk waar was. Na een briefwisseling van een jaar met niet alleen Martin Harris, maar eveneens met Oliver Cowdery en Joseph Smith, verhuisde de familie Marsh in 1830 naar Palmyra (New York), waar zij onmiddellijk door middel van de doop toetraden tot de pasgeorganiseerde kerk.

In de loop van diezelfde maand ontving Joseph Smith de reeds aangehaalde openbaring met betrekking tot de zegeningen die Marsh geschonken zouden worden als hij trouw was. Er werd hem beloofd dat hij „een heelmeeester voor de kerk” zou zijn, hetgeen niet alleen wees op een gave om nieuwe leden te vinden, maar ook om geschillen bij te leggen tussen hen die reeds lid waren. Verder werd hij gewaarschuwd: „Bid steeds, opdat gij niet in verleiding komt en uw loon ver-

liest.” Toen al scheen de Heer zich bewust te zijn van de zwakke punten van Thomas Marsh en hem te willen helpen ze te overwinnen.

Hij werd op 3 juni 1831 tot hogepriester geordend en hij diende de kerk trouw in zijn roepingen. Hij was zo bekwaam, dat hij in 1832 gekozen werd om één van de eerste groepen heiligen naar Missouri te brengen. Op 11 september 1833 werd hij geroepen als president van de Big Blue Branch. Dit was echter de tijd waarin de vervolging van de kerkleden in Missouri steeds heviger begon te worden, en zijn gemeente was de eerste die te lijden kreeg onder het optreden van het gepeupel.

GEDULDIG ONDERGING president Marsh de onwaardige behandelingen van de grote lieden die aan de grens van de beschaafde wereld woonden. Zijn moed was een voortdurende bron van inspiratie voor de gemeentelieden. Toen de vervolging steeds heviger werd, werd hij gekozen om deel uit te maken van een comité dat de grieven van de heiligen moest voorleggen aan leidinggevende figuren van de staat Missouri. Hij pleitte dermate voor zijn volk, dat generaal Atchison van de militie van Missouri tot tranen toe bewogen werd. Het gezelschap dat hij toesprak was zo bewogen, dat het verschillende moties aannam om de heiligen te helpen een nieuwe woonplaats te vinden.

Op 3 juli 1834 kwamen de hogepriesters van de kerk in Clay County bijeen om instructies te ontvangen van Joseph Smith, die kort daarvoor een groep leden uit Kirtland naar Missouri had gebracht ter ondersteuning van de heiligen aldaar. De eerste hoge raad van de kerk werd op die vergadering georganiseerd, en Thomas werd gekozen als één van de

hogeraadsleden. Op dat moment was dit één van de hoogste roepingen in de kerk, want het zou nog negen maanden duren vooraleer het Quorum der Twaalf georganiseerd werd.

Toen de twaalf apostelen in februari 1835 werden gekozen, was Thomas Marsh één van de vier leden van de oorspronkelijke hoge raad die tot het apostelschap werd verhoogd en zelfs als president van het Quorum der Twaalf werd geroepen.

Drie jaar lang was president Marsh trouw aan zijn ambt. In 1838, toen de vervolging heviger werd en er zich familieproblemen voordeden, begon zijn ijver voor het evangelie te tanen. In de maand mei van dat jaar stierf zijn zoon James, waarna zijn geloofsijver nog verder afnam. In het besef dat hij bezig was zijn plicht te verzaken, begon broeder Marsh zijn verantwoordelijkheid te rationaliseren. Zoals hij later toegaf, werd hij „jaloers op de profeet (Joseph Smith) . . . en besteedde ik al mijn tijd aan het opsporen van het kwade”.

In deze periode van intense ontmoediging, en terwijl het zaad van de afval bezig was te ontkiemen, deed de Heer bijzondere moeite om de afdwalende Marsh terug bij de kudde te brengen. Heber C. Kimball vertelde als volgt van de tevergeefse persoonlijke tussenkomst van de Heer om te voorkomen dat Marsh afvallig zou worden: „Hij (Marsh) trok zich terug en bad en was nederig, waarop God hem een openbaring gaf, die hij opschreef . . . In (de openbaring) vertelde God hem wat hij moest doen, en wel dat hij broeder Joseph moest steunen en moest geloven dat hetgeen broeder Joseph had gezegd waar was.” Marsh verkoos echter een andere koers te volgen, waardoor hij niet alleen zijn eigen bestemming een heel an-

dere wending gaf, maar ook de toorn van de inwoners van Missouri deed neerkomen op het hoofd van de heiligen der laatste dagen.

Het voorval dat aanleiding gaf tot de afval van Thomas Marsh van de kerk, was verbazingwekkend onbeduidend. Zijn echtgenote en een andere vrouw in de kerk — een zekere zuster Harris — hadden afgesproken de melk van de koeien die de beide families bezaten samen te verwerken, met de bedoeling dat degene wiens beurt het was te beschikken over alle melk, voldoende zou hebben om niet alleen in de behoefte van haar gezin te voorzien, maar om daarnaast ook kaas te maken. De vrouwen spraken af dat zelfs de dikke room zou worden ingeleverd. Maar zuster Marsh, die wat extra lekkere kaas wilde maken, hield ongeveer een halve liter room van iedere koe achter, hoewel ze beweerde alle melk aan zuster Harris te sturen. Er volgde een woordentwist.

Toen de zaak onder de aandacht van de leiders van de kerk kwam, volgde er een verhoor ten overstaan van een kerkelijke rechtbank die uit leraren was samengesteld. Zuster Marsh werd schuldig bevonden. Toen zij in beroep ging bij de bischop, ondersteunde hij de uitspraak. Marsh, die geheel ontdaan was tengevolge van deze gebeurtenis, bracht de zaak voor de hoge raad.

Maar ook deze broeders spraken zich uit ten gunste van zuster Harris. Tenslotte ging Marsh in beroep bij het Eerste Presidium. Toen de profeet en zijn raadgevers de oorspronkelijke uitspraak handhaafden, werd Marsh driftig en zwoer hij de goede naam van zijn vrouw te verdedigen „al zou hij daarvoor in de hel belanden”.

Op 24 oktober 1838, een donkere dag in de geschiedenis van de kerk, reden de

vervolgen Marsh en Orson Hyde naar Richmond (Missouri), waar zij een beëdigde verklaring ondertekenden dat, onder andere, Joseph Smith aan het hoofd stond van een fanatieke bende, de „Danites” geheten, die „gezworen had de leiders van de kerk te ondersteunen in alles wat zij zeggen of doen, ongeacht of dat goed of verkeerd is”.

In de verklaring werd verder vermeld dat Joseph Smith vond dat hij boven de wet van het land stond en dat hij een „tweede Mohammed voor dit geslacht” zou zijn, ook al hield dat bloedvergieting op grote schaal in voor degenen die hem in de weg stonden.

Volgens George A. Smith, veroorzaakte deze opruiende verklaring „een uitroei-

ingsopdracht van de kant van het bestuur van Missouri, als gevolg waarvan 15000 heiligen van huis en haard verdreven werden en enige duizenden daarvan omkwamen doordat zij aan het weer werden blootgesteld". (Marsh draagt hierin de grootste schuld, want Orson Hyde was op dat moment juist herstellende van een hevige koortsaanval die, zoals president John Taylor later opmerkte, zijn heldere kijk op zaken op dat moment moet hebben verstoord.)

Toen Joseph Smith van de lage daad van Thomas Marsh te horen kreeg, verklaarde hij: „Laat allen gewaarschuwd zijn door deze man en leren dat hij die zich boven anderen verheft, door God zal worden vernederd." Marsh werd op 17 maart 1839 geëxcommuniceerd, hetgeen het begin van de volledige vervulling van deze profetie inluidde.

Na zijn afval, bleef Marsh haast twintig jaar lang in Missouri wonen. Al die tijd hield de donkere daad die hij jegens de heiligen bedreven had hem ten zeerste bezig. Zijn lichamelijke en verstandelijke krachten namen snel af. In 1856 werd hij door een beroerte getroffen, als gevolg waarvan hij zes weken lang volkomen verlamd was. Tijdens die ziekte, kwam hij, net als de verloren zoon, „tot zichzelf" en nam hij zich heilig voor zich weer bij de kerk te voegen, als God hem dat zou toestaan. Hij besloot naar Utah te reizen. Zijn vrouw weigerde met hem mee te gaan, maar Marsh liet zich daardoor niet weerhouden. Voor hij Missouri de rug zou toekeren, met niet meer dan vijf dollar op zak, bad hij dat God hem zou voorzien van de nodige middelen om hem in staat te stellen zich bij zijn volk te voegen. Zijn gebeden werden verhoord; voor hij Missouri verliet had hij kans gezien nogeens vijftig dollar bijeen te garen.

(Er wordt nergens vermeld wat er verder met Elizabeth Marsh is gebeurd, hoewel het Utah Genealogical and Historical Magazine in 1938 zei dat ze „vermoedelijk even voor 1857 overleden is". Eén verslag uit die tijd zegt dat zij „hem (Marsh) samen met haar kinderen verliet, waarna hij alleen stond in de wereld". Naast het bericht van de dood van hun zoon James, wordt nergens vermeld hoeveel kinderen het echtpaar had of wat er met hen is gebeurd. Aan het eind van de vorige eeuw schreef een zendeling in Mexico, echter, dat „de zoon van Thomas B. Marsh" secretaris was van de vrijmetselaarsloge in Mexico.

Na enige honderden kilometers te voet te hebben afgelegd, kwam Marsh bij het huis van een lid van de kerk, Wandle Mace, die op dat moment in Florence (het voormalige Winter Quarters) (Nebraska) woonde. Hij deed geen enkele moeite zijn overtredingen te verhullen. Hij stelde zich aan de familie Mace voor als „Thomas B. Marsh, een mormoonse afvallige . . . (die nu wil) terugkeren en zijn dagen eindigen bij de heiligen".

De tocht naar Nebraska had een zware tol geëist van de reeds geringe lichaamskrachten van Thomas Marsh. Op de avond voor hij het huis van de familie Mace bereikte, kreeg hij weer een beroerte, ten gevolge waarvan hij zo zwak was, dat hij niet in staat was zijn eten klein te snijden.

(Wandle Mace schreef in zijn dagboek dat Marsh „niet meer dan de schim was van wat hij was geweest, zowel lichamelijk als geestelijk". Hij geeft ook een andere versie, vermoedelijk die van Marsh, van wat er tussen Marsh en zijn vrouw was voorgevallen. „Marsh", schreef hij, „had zijn woning in Missouri, zijn vrouw, zijn kinderen, zijn vrienden enzovoort ver-

Temple Square te Salt Lake City met de Bowery, waar een opnieuw gedoopte Thomas B. Marsh door de heiligen werd aanvaard als volwaardig lid van de kerk.

laten, en alleen datgene meegenomen wat hij kon dragen.”)

Marsh was zo vastbesloten om weer lid van de kerk te worden, dat hij zijn gastheer aanspoorde om de noodzakelijke verordening te voltrekken, „ook al zou u mij in een laken moeten dopen”. Zijn gezondheid ging in de loop van de volgende dagen iets vooruit en er werd besloten dat hij, zo mogelijk, toestemming van Brigham Young moest krijgen alvorens weer tot de kerk toe te treden.

Nadat hij bij de familie Mace enigszins op krachten was gekomen, zette Marsh zijn reis voort. Daar hij al reizende steeds zwakker werd en vreesde dat hij spoedig zou sterven, verzocht hij drie zendingen die hij tijdens zijn tocht van 1600 kilometer tegenkwam, om hem te dopen. Zijn

verzoek werd ingewilligd. Na zijn doop vertoonde zijn gezondheid een opmerkelijke verbetering en hij voltooide zijn reis zonder ernstige moeilijkheden.

Daags na zijn aankomst in Salt Lake City, 5 september 1857, ging Marsh naar het kantoor van president Young om na te gaan of zijn doop aanvaardbaar was voor de kerk. President Young achtte het het beste als Marsh zijn geval zelf voor de gehele kerk uiteenzette. Hij werd de volgende dag in de Bowery op Tempel Square, waar de belangrijkste vergaderingen van de kerk toentertijd gehouden werden, aan de heiligen voorgesteld. De boetvaardige Marsh begon zijn toespraak met de woorden:

„Ik weet niet of ik mij voor deze reusachtige gemeente verstaanbaar kan ma-

ken. Mijn stem is nooit erg krachtig geweest, maar de afgelopen jaren is zij zeer verzwakt ten gevolge van de kastijdende roede van Jehova. Hij hield teveel van mij om mij mijn straf te laten ontgaan . . . Als er onder u zijn die ooit, net als ik, af zullen vallen, en u hoort tot degenen waar de Heer van houdt, bereid u dan voor op een behoorlijke afstraffing. Maar als u mijn raad aan wilt nemen, zult u de autoriteiten ondersteunen. . .”

Vervolgens waarschuwde hij voor het lot van de afvallige. „In die toestand,” zei hij, „zult u geen moment denken of zich voelen als u dat deed voordat u de Geest van Christus kwijtraakte; want wanneer mensen afvallen worden zij aan zichzelf overgelaten om in de duisternis rond te kruipen.”

Toen Marsh zijn uitermate ontroerende toespraak beëindigd had, werd zijn naam aan de gemeente voorgelegd, die met het opsteken van de hand moesten aangeven of zij bereid waren hem weer volledig in de kerk op te nemen. Hij ontving de unanieme steun van de vergevensgezinde heiligen.

Ongeveer een maand na zijn aankomst in Salt Lake City, trad de 58-jarige Marsh in het huwelijk met een bekeerlinge uit Engeland, Hannah Adams. Het huwelijk werd door Brigham Young in zijn kantoor voltrokken. Vijf jaar later, in 1862, op zijn verjaardag, ontvingen Marsh en zijn vrouw hun endowment, waarna zij voor tijd en eeuwigheid werden verzegeld in het Endowment House te Salt Lake City. Tussen deze twee gebeurtenissen in verhuisden Marsh en zijn echtgenote naar Spanish Fork, een plaats ten zuiden van Salt Lake City, waar hij een aanstelling had als onderwijzer.

Bij de volkstelling van 1860 worden de heer en mevrouw Marsh vermeld als in-

woners van Spanish Fork, maar er wordt geen melding gemaakt van kinderen.

Marsh ontving zijn priesterschap terug en de verslagen van de kerk over 1859 tonen aan dat hij aanwezig was bij een quorumvergadering van de hogepriesters.

Zijn gezondheid liet echter zoveel te wensen over, dat hij slechts gedeeltelijk actief was en zijn aanwezigheid in de kerk werd steeds minder regelmatig naarmate zijn lichamelijke toestand verergerde. De laatste melding van zijn actieve deelname aan een vergadering van de kerk, was toen hij in 1861 het slotgebed uitsprak in de Wijk Spanish Fork.

Enige tijd later verhuisde Marsh naar Ogden, ten noorden van Salt Lake City, waar hij aan de zorg werd toevertrouwd van David M. Stuart, bisschop van de eerste wijk van Ogden, die de opdracht had Marsh te verzorgen op zijn oude dag. Hij kreeg een woning en alles wat hij verder nodig had, tot aan zijn dood in januari 1866. Hij werd begraven op de staatsbegraafplaats van Ogden, waar een grafsteen als zwijgende getuige staat van de vreemde geschiedenis van Thomas Baldwin Marsh. Zijn leven had heel anders kunnen zijn als hij de raad van de Geest en van zijn broeders ter harte had genomen, zelfdiscipline had gebruikt en de minne daad van zijn vrouw had afgekeurd. Maar hij deed deze dingen niet, waar hij verschrikkelijk voor moest lijden. Het strekt hem echter tot eer dat hij naar beste vermogen boette voor zijn onbezonnenheid en zijn aardse loopbaan eindigde als volwaardig lid van de kerk. □

Broeder Smith is hoogleraar spraakcommunicatie aan de Eastern Illinois University en lid van de hoge raad van de Ring Champaign Illinois. Dit artikel is gebaseerd op een artikel dat hij schreef voor de Church News.

HET GRAF IN DE HOF

John A. Tvedtnes

Vele christenen hebben, vanaf de vroege vierde eeuw na Christus, de plek ver eerd van de kerk van het heilige graf in Jeruzalem, als de plaats van Jezus' kruisiging, begrafenis en opstanding. Er wordt de bezoekers daar een rotsachtig terpje gewezen, dat de Calvarieberg of Golgota heet te zijn, terwijl beweerd wordt dat een plek daar vlak bij, een grot, het graf van Christus zou zijn.

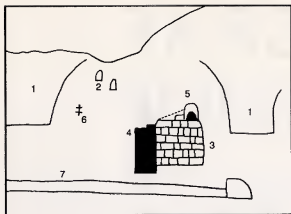
Deze bewering stuit echter op een aantal moeilijkheden. Ten eerste zijn de stenen platen, waarop men zegt dat het lichaam van de Heer werd gewassen en gezalfd en waar Hij ter ruste werd gelegd in het graf, van roze marmer. Dit is geen inheems steensoort en ongetwijfeld zijn deze platen veel later uit Europa geïmporteerd. Ten tweede is deze plek aangewezen in 326 n. Chr., tijdens de regering van koningin Helena, de moeder van keizer Constantijn, die ervan uitging dat het graf van Christus gevonden zou worden onder één van de Romeinse tempels, daar men meende dat de Romeinen over de heilige plaatsen van de christenen hun tempels hadden gebouwd. Bijgevolg liet zij de tempel van Venus met de grond gelijk maken. Toen er bij het uitgraven van het terrein een grote begraafplaats gevonden werd en één van de graven zich in een

grot bevond, bestempelde zij dit als het graf van Christus.

De moeilijkheid hierbij is, dat de Romeinen uit de tweede eeuw zich niet interesseerden voor plekken die christenen heilig achtten; Rome vocht tegen de joden, die het graf van Jezus niet als heilig beschouwd zouden hebben. Hoewel zij de joodse tempel van Herodes vernietigden, zouden de Romeinen zich niet noodzakelijkerwijs bekommerd hebben om de plek van Jezus' graf. Ook al is de kerk van het heilig graf al meer dan zestien eeuwen lang door vele christenen bezocht, is er geen enkel bewijs dat, zoals beweerd wordt, het graf van Jezus zich werkelijk daar bevindt.

Bijgevolg is er bij tijd en wijle naar andere mogelijkheden gezocht, maar zonder veel succes. In 1867 is er echter een graf uitgegraven aan de voet van een lage rotswand. De Griekse eigenaar van het terrein was van plan geweest het uit de rots gehouwen graf te gebruiken als waterreservoir. Toen vrienden hem vertelden dat archeologen er vast in geïnteresseerd zouden zijn om het graf in ongeschonden toestand te bezichtigen, liet hij het weer bedekken, om het later weer aan het gezicht bloot te stellen.

Ondertussen trok een heuvel ten

Het graf in de hof in deze tijd. Zichtbaar zijn de steunpunten (1) voor de booggewelven van een Byzantijnse kerk, alsmede gaten (2) die misschien voor zolderbalken zijn gebruikt. De voorkant van het graf werd vernield toen het een heiligdom werd, maar is weer opgemetseld (3) in onze tijd, hoewel men de hoge deuropening (4) heeft gehouden in plaats van de oorspronkelijke lage ingang. De nephesh (5) is er nog steeds, evenals het symbool van het anker of het kruis (6). De geul (7) ter geleiding van de rollende steen is nog steeds te zien. (Tekening van de schrijver, met toestemming van de Newsletter and Proceedings of the Society for Early Historic Archaeology.)

oosten van dit graf de aandacht van een aantal Europese onderzoekers die het heilige land bezochten of er woonden. Het kwam hen voor dat dit een logische plek kon zijn voor het Golgota uit de Bijbel.

In 1883 bevond de Britse generaal, Charles Gordon, zich in Jeruzalem. Terwijl hij het landschap bekeek buiten de noordelijke stadsmuur en in de buurt van de Damascuspoort, viel het ook hem op, dat dit in het oog vallende heuveltje op een afstand van een honderdtal meters, het bijbelse Golgota kon zijn. Hoewel de Bijbel niet zegt dat Christus op een heuvel werd gekruisigd (Golgota wordt in Johannes 19:17 „de Schedelplaats” genoemd), is het idee van een heuvel stevig veran-

kerd in de christelijke overlevering vanwege het rotsachtige terpje in de kerk van het heilige graf.

Gordon zag ook dat de rotswand op een schedel leek (de betekenis van de naam Golgota), met uithollingen voor de ogen, neus en mond, en dat er, iets meer naar het westen toe, een graf was in de rotswand, het graf dat in 1867 was uitgegraven met de bedoeling er een waterreservoir van te maken. Generaal Gordon raakte enthousiast voor het idee van deze plek een bedevaartsplaats te maken. Er werd een campagne op gang gebracht om in Engeland geld in te zamelen en de Garden Tomb Society te organiseren, die uiteindelijk het terrein en het uitgegraven graf kocht. In de daaropvolgende jaren kwamen er de nodige archeologische en op overlevering berustende bewijzen naar voren ter ondersteuning van de stelling dat het zeer waarschijnlijk was dat Christus inderdaad op deze plek ter ruste was gelegd.

Het graf uit de Bijbel was het eigendom geweest van Jozef van Arimatea. Er kwam bewijs aan het licht dat het graf in de hof inderdaad een joods graf uit de eerste eeuw was, dat nooit was afge maakt. Het was ook in overeenstemming met de beschrijving in de Bijbel, daar het zich midden in een hof en vlak bij de voorgestelde plaats van de terechtstelling bevond. (Zie Johannes 19:41-42.)

BEWIJZEN

Het eerste waarop gelet moet worden, is dat de kleine heuvel die bekend staat als „Gordons Calvarieberg” of Golgota, de noordelijkste uitloper is van de berg die in de Bijbel Moria wordt genoemd. Hij wordt van de berg zelf gescheiden door een kloof die is ontstaan doordat daar in

Het graf in de hof. (Foto van Don Thorpe.)

oude tijden een steengroeve was. Daar de zogenaamde schedel zich bevindt op de rotswand die door de werkzaamheden van de steengroeve is ontstaan, is het belangrijk te weten wanneer deze in bedrijf was. Als dit na de tijd van Christus was, kon de „schedel” bij zijn kruisiging niet aanwezig zijn geweest en is er geen reden om te geloven dat dit kenmerk aanleiding gaf tot de naam Golgota. Er zijn echter een aantal aanwijzingen dat de steengroeve dateert uit de tijd vóór Christus.

De eerste fragmentarische bewijzen stammen uit de overlevering. De zuidwand van de steengroeve bevindt zich vlak onder de noordelijke stadsmuur van het oude gedeelte van Jeruzalem. Er is

een grote grot in deze wand gehouwen (gedeeltelijk natuurlijk), die door het graafwerk is vergroot. Deze plek wordt al heel lang „de steengroeve van Salomo” genoemd, gebaseerd op de overlevering dat hij hier het materiaal vandaan haalde om zijn tempel te bouwen. Zij is ook „de grot van Sedekia” genoemd, volgens de overlevering dat koning Sedekia zich hier in 587 v. Chr. verborg voor Nebukadnessar, koning van Babel. Als één van deze verhalen waar is, dateren de steengroeve en de daaruit voortvloeiende rotswand met daarin de vorm van een schedel, van vóór Christus en kon dit in zijn tijd zichtbaar zijn geweest.

Het grootste bewijs dat uit zou maken

dat de steengroeve werd geëxploiteerd vóór de tijd van Christus, is de ontdekking van enige uit de rots gehouwen graven uit de Israëliëse periode. Deze graven bevinden zich in de rotswand van de steengroeve ten westen van het gedeelte dat op een schedel lijkt en heel dicht bij het graf in de hof.¹ Daar deze graven zich inderdaad in die rotswand bevinden en daar begraafplaatsen over het algemeen als heilige plaatsen worden beschouwd, die niet door graafwerk mogen worden verstoord,² kan men veilig stellen dat deze steengroeve werd geëxploiteerd vóór de Israëliëse periode.

Als, zoals dit bewijs aangeeft, deze steengroevewanden bestonden in de tijd van Herodes de Grote, is het ondenkbaar dat hij er geen gebruik van zou hebben gemaakt ter verdediging van de stad om er zijn noordelijke stadsmuur op te bouwen. Er zijn inderdaad een aantal Herodiane stenen tussen de rotswand en de zogenaamde „Poort van Herodes” verder naar het oosten, terwijl ook delen van het gesteente van de rotswand gebeeldhouwd lijken te zijn om eruit te zien als Herodiane stenen met hun prachtig ontworpen randen.

Bovendien bevindt zich onmiddellijk ten westen van de zuidelijke rotswand, waar de berg Moria overgaat in het Tyropoeaanse dal (nu ingevuld) uit de geschriften van Josephus, de Damascuspoort, waar Dame Kathleen Kenyon aan het begin van de jaren zestig haar opgravingen verrichtte. Ook hier wordt Herodiaans steenwerk gevonden, alsmede overblijfselen van een Herodiane poort en torens.³ Dit vormt het bewijs dat Golgota inderdaad — zoals de Bijbel zegt — niet ver buiten de stadsmuur in de buurt van de poort lag. (Zie Johannes 19:20.) Het lag ook naast de belangrijkste uitval-

weg naar het noorden, een ideale plek voor een openbare terechtstelling wegens de vele voorbijgangers die, in het nieuwtestamentische verslag, lastertaal spraken tegen Christus terwijl Hij aan het kruis hing. (Zie Matteüs 27:39.)

De Britse majoor, Claude R. Conder, maakte melding van een joodse overlevende die hem in de jaren 1874-1875 werd verteld, dat de bewuste heuvel vroeger de plaats was waar doodstraffen voltrokken werden. Er wordt ook gezegd dat de christenen te Jeruzalem bij overlevering van mening waren dat ook Jeremia en Stefanus op deze plek waren gestenigd. Het lijkt waarschijnlijk dat er in de tijd van Christus maar één plek in de buurt van Je-

1 Deze graven worden door Barauth C. Schick beschreven in *Palestine Exploration Fund Quarterly Statement* van juli 1886, blz. 155. Enkele jaren geleden kreeg ik te horen van een archeoloog die verbonden is aan het Albright Instituut te Jeruzalem (en tevens lid is van de Board of Trustees of the Garden Tomb Association), dat er omstreeks 1922 een graf uit de ijzertijd werd ontdekt in de rotswand onder de noordelijke stadsmuur van het oudste gedeelte van Jeruzalem, hetgeen het definitieve bewijs zou zijn dat de steengroeve dateert van vóór de tijd van het graf in de hof. Tot op heden heb ik echter geen verdere gegevens over deze opgraving kunnen bemachtigen.

2 Het verbod tegen de ontwijding van graven is vanzelfsprekend wel eens genegeerd in het geval van vijandelijkheden. Het is, bijvoorbeeld, bekend, zowel uit het boek Jeremia als uit archeologisch onderzoek, dat joodse graven door de Babyloniërs werden ontwijd.

3 Er bestaat nog steeds veel controverse over het feit of de Herodiane werken in de omgeving van de Damascuspoort dateren uit de tijd van Herodes de Grote of die van Herodes Agrippa II. Kenyon is van mening dat de poort uit de latere tijd dateert, terwijl vele andere kenners, op grond van het bestaan van Agrippa's muur meer naar het noorden (de „derde muur” die door Josephus wordt genoemd), er vanuit gaan dat de poort van vóór Christus dateert. Hoewel dit een belangrijke vraag is, kan zij, wegens ruimtegebrek, hier niet besproken worden.

ruzalem was waar terechtstellingen plaatsvonden. Daar een dergelijk oord als onrein zou zijn beschouwd, zou het stroken met de joodse gewoonten om mensen iedere keer op dezelfde plek te stenigen of anderszins ter dood te brengen. Het is belangrijk dat wij bewijzen hebben uit de vijfde eeuw na Christus⁴ en tot tenminste de tijd van de kruisvaarders, dat de Damascuspoort vroeger de Stefanuspoort heette.

De Sint-Stefanuskerk die uit de vijfde eeuw dateert (en in deze tijd onder dezelfde naam is herbouwd), staat vlak naast Golgota, bovenop de rotswand onmiddellijk ten noorden van het graf. De ontdekking van deze plaats in 1882,⁵ verschaft nog meer bewijs ter ondersteuning van de overlevering dat Stefanus hier ter dood werd gebracht. Het is waarschijnlijk dat Jezus op dezelfde plaats werd geëxecuteerd.

Opgraveningen in de omgeving van het graf hebben bewijzen aan het licht gebracht dat hier inderdaad sprake is van een oude tuin — een hof — niet van bloemen, maar van vruchten. Men kan er tegenwoordig een wijnpers zien, die in 1924 werd ontdekt, samen met drie waterreservoirs, waarvan de ene een capaciteit heeft van 757.000 liter. Er is pleisterwerk aan de buitenkant van het graf en in de buurt van het grote reservoir, dat uit de Romeinse tijd dateert, hoewel het pleisterwerk van het reservoir zelf in de Byzantijnse tijd is bijgewerkt en met een kruis versierd — hetgeen op zich al een bewijs is dat deze plek door de vroege christenen werd vereerd.

BESCHRIJVING VAN HET GRAF

Het graf in de hof voldoet aan de eigenschappen van het graf van een welgestel-

de jood uit de eerste eeuw na Christus. Verschillende vooraanstaande archeologen hebben het onderzocht en verklaard dat het een joods graf uit het Herodiaanse tijdperk is.⁶ Evenals andere joodse graven in Jeruzalem uit diezelfde periode, is de ingang gericht naar de tempelberg. Het graf lijkt ook op deze graven, daar het bestaat uit een buitenste „weenvertrek” voor bezoekers, plus een binnenste vertrek met nissen, waarin de doden bijgezet werden.

Daar het uit een massieve rotswand is gehouden, voldoet het graf in de hof aan de beschrijving uit de Bijbel: „Een rotsgraf, waarin nog nooit iemand gelegd was.” (Lucas 23:53.) Het is voorzien van een *Nepesh* (een „ziel”), ofwel een spleetachtig raampje, hoog in de wand aan de rechterkant, waaruit, volgens de joodse traditie, de geest van de overledene na drie dagen uit het graf vertrok.

Men komt het graf binnen via het weenvertrek aan de linkerkant, vanwaar men af kan stappen in het wat lager gelegen eigenlijke graf. Er zijn hier drie dodennisen, waarvan er slechts één af is, hetgeen erop duidt dat het inderdaad een „nieuw” graf was toen Jezus er ter ruste werd gelegd, net zoals er in de Bijbel wordt gezegd. De enige nis die vanaf de ingang zichtbaar is, is de nis in de noordoosthoek. Deze zou dus voldoen aan de

4 Luciana, een christelijke pelgrim, schreef in 415 n. Chr. dat de noordelijke stadspoort van Jeruzalem de „Poort van Sint Stefanus” werd genoemd.

5 Let wel dat de „Sint-Stefanuspoort” en de „Sint-Stefanuskerk” ten oosten van de oude stad hun naam pas in de achttiende en negentiende eeuw ontvingen.

6 Dit waren onder andere Dame Kathleen Kenyon, Sir Charles Marston, Sir Flinders Petrie en anderen.

Golgota, „de Schedelplaats“.

vereisten voor de begraafplaats van Jezus, daar zowel Johannes als Maria Magdalena de plek van buiten het graf konden zien. Toen Maria Magdalena naar het graf kwam op die eerste paasdag, kon zij, door zich voorover te buigen, naar binnen kijken en de twee engelen zien, die gezeten waren waar het lichaam van Jezus gelegen had. (Zie Johannes 20:5, 11-12.)

Wanneer men de nis nauwkeurig onderzoekt, kan men zien dat deze aan het hoofdeinde, aan de oostkant, vergroot is door de rotswand verder uit te houwen. Vermoedelijk was dit nodig omdat degeen die daar begraven werd langer was dan degeen waarvoor de nis was ge-

maakt. Dit bewijs van een „geleend graf“ komt overeen met het feit dat Jezus werd begraven in het graf van Jozef van Arimatea.

Er is een geul voor het graf, die dienst kan hebben gedaan om er een steen in te wentelen om de ingang af te sluiten. (Zie Marcus 16:3-4; Matteüs 28:2.) Er zijn nog meer joodse graven uit de tijd van Jezus gevonden in en om Jeruzalem heen, die op dezelfde manier, door middel van een steen die voor de ingang werd gewenteld, afgesloten werden.

Er is beweerd dat de beitelssporen in de geul voor het graf in de hof schijnbaar uit de tijd van de kruisvaarders dateren, het-

Inwendige van het graf waar het lichaam van de gekruisigde Christus misschien heeft gelegen.

geen er op zou duiden dat deze niet heeft gediend om er een steen langs te wentelen, maar als voederbak voor dieren. Niettemin heeft de geul dezelfde afmetingen als de geul bij het zogenaamde „konningsgraf”, een ander joods graf uit de tijd van Christus. Bovendien is het lage muurtje dat het voorste gedeelte van de geul vormt, zo'n 18 centimeter hoger dan de rotsvloer die een voorpleintje vormt voor het graf. Als de geul een latere overweging was geweest, had deze gemaakt moeten worden door het gehele voorpleintje, dat uit massief rotssteen bestaat, met een beitel te verlagen, hetgeen niet het geval is geweest. Als het

beitelwerk uit de tijd van de kruisvaarders dateert, zal dat eerder het gevolg zijn van pogingen om de geul te verdiepen dan om haar te maken.

Zij die het graf in de hof bezoeken zijn vaak verbaasd over de hoogte van de deuropening die tot het graf voert. Een dergelijke opening zou een zeer grote steen nodig hebben om haar af te sluiten — groter dan alle andere stenen die bekend zijn uit andere graven die uit die periode dateren. Wanneer men echter het beitelwerk bekijkt aan de linkerkant van de deuropening (de enige kant die gaaf is), blijkt dat de oorspronkelijke ingang veel minder hoog was — ongeveer één

derde van de huidige ingang. Het bovenste gedeelte van de deuropening vertoont sporen van zeer ruw beitelwerk, dat verricht werd toen er achteraf meer steen werd verwijderd om de ingang groter te maken. De breedte is echter hetzelfde gebleven, getuige de sporen die nog te zien zijn aan de rechteronderkant.

⁷De hoogte van de ingang is belangrijk om het bijbelse verhaal te kunnen begrijpen, waarin zowel Johannes als Maria Magdalena zich voorover moesten buigen om in het graf te kunnen kijken. (Zie Johannes 20:5-11.) Vanaf deze plek konden zij allebei zien waar Jezus was bijgezet, hetgeen weer wijst op de grafnis in de noordoostelijke hoek. Waarschijnlijk stelde het licht dat binnenviel door de *nephesh* hen in staat om het binnenste te ontwaren van wat anders een volkomen donker graf zou zijn geweest.

De reden voor de ontbrekende deur en voormuur van het graf (waarvan nu de laatstgenoemde met stenen is dichtgemetseld), kan waarschijnlijk worden teruggevoerd op de bouw van een Byzantijnse kerk op deze plek in de vierde eeuw. Het bewijs dat die kerk er heeft gestaan, wordt gevonden in de overblijfselen van een mozaïekvloer, evenals de resten van booggewelven en gaten voor zolderbalken die boven de ingang van het graf zijn ontdekt.

Lange groeven in de rotsvloer vóór het graf hebben misschien gediend ter ondersteuning van een laag koorhek, dat typerend is voor Byzantijnse kerken. Dit koorhek zou een afscheiding hebben gevormd tussen het gedeelte waar de gemeente zich bevond en het gedeelte waar de priesters officieerden, waarbij het eigenlijke graf (waarvan de voormuur was verwijderd) diende als heiligdom bij deze driedelige opstelling.

De rechthoekige uitholling in de rotsvloer links van de ingang van het graf, diende waarschijnlijk voor een reliëfkwieënkastje, een doos met de beenderen of andere overblijfselen van de één of andere vroege heilige. Dit was een veelvoorkomend gebruik in Byzantijnse kerken.

De binnenkant van het graf is verfraaid met Byzantijnse kruisen. Twee van de meest bewerkte daarvan, die op de muur geschilderd zijn, zijn sinds de ontdekking van het graf verbleekt. Andere — zowel geschilderd als gebeeldhouwd — zijn er nog steeds, evenals een groot gipsen kruis in reliëf dat zich in het grootste reservoir bevindt.

De buitenwand van het graf vertoont nog een gebeeldhouwd kruis, even boven en links van de deuropening. Een zorgvuldig onderzoek toont aan dat dit oorspronkelijk een anker was, dat later tot een kruis werd uitgebreid. Het anker was, samen met de vis, een vroegchristelijk symbool, hetgeen een indicatie kan zijn dat deze plek reeds in de eerste eeuw werd vereerd.

DE MEEST WAARSCHIJNLIJKE PLAATS

Op het plateau boven de lage rotswand waarin het graf is uitgehouwen, staat de

⁷ Er wordt door sommigen — misschien wel terecht — beweerd, dat er gaten bij de ingang van het graf zijn uitgehouwen voor de scharnieren van een houten deur. Dit kan echter gemakkelijk zijn gebeurd nadat de ingang was vergroot. Daar wij stenen deuren kennen van de joodse graven uit de tweede tot en met de vijfde eeuw na Christus, is er geen reden om aan te nemen dat dit graf van een houten deur was voorzien. De Garden Tomb Association te Jeruzalem stelt tegenwoordig voorbeelden ten toon van zowel stenen deuren als rollende stenen, die gevonden zijn bij andere graven in de stad.

Sint-Stefanuskerk, temidden van de resten van vroegere gebouwen. Onder de archeologische ontdekkingen op deze plaats, bevindt zich een begraafplaats uit de Byzantijnse periode, die zo goed als gelijk boven het graf in de hof ligt. Twee van de grafschriften vormen een bewijs dat het hier om het authentieke graf van Christus gaat. Het ene luidt: „Begraven dicht bij zijn Heer” — hetgeen mogelijk-kerwijs slaat op de nabijheid van Jezus' graf. Het andere luidt: „Onesimus, diaken van de kerk van de getuigen van de opstanding.” Zou er een betere plaats kunnen zijn voor een kerk opgedragen aan de getuigen van de opstanding dan de plek waar deze wonderbaarlijke gebeurtenis plaatsvond? Met dit grafschrift hebben we misschien de naam van de Byzantijnse kerk die eens voor de ingang van het graf heeft gestaan.

Hoe bijkomstig een aantal van deze bewijzen ook mogen zijn, één ding is zeker wat betreft het graf in de hof: het voldoet aan alle vereisten voor het graf waarin Je-

zus werd bijgezet, zowel uit archeologisch als uit schriftuurlijk oogpunt.

De heiligen der laatste dagen hebben een bijkomend inzicht in de heiligheid van het graf in de hof. Toen president Harold B. Lee het heilige land bezocht, en zijn gevoelens en indrukken vastlegde, legde hij de nadruk op de betekenis van deze plaats met te zeggen: „Iets scheen ons te vertellen dat wij ons hier op de heiligste van alle plekken bevonden en wij stelden ons voor dat wij getuige hadden kunnen zijn van de aangrijpende gebeurtenis die hier plaats had gevonden.” (Zie „Ik liep vandaag waar Jezus heeft gelopen” in dit nummer.)

Het graf in de hof is inderdaad de meest waarschijnlijke plaats voor het authentieke graf van Jezus Christus. □

John A. Tvedtnes geeft avondcurssen aan het Brigham Young Center in Salt Lake City terwijl hij naar zijn doctorstitel toewerkt. Hij is zondagsschoolleraar in zijn wijk te Kearns (Utah).

